

This book is provided in digital form with the permission of the rightsholder as part of a Google project to make the world's books discoverable online.

The rightsholder has graciously given you the freedom to download all pages of this book. No additional commercial or other uses have been granted.

Please note that all copyrights remain reserved.

About Google Books

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Books helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

**SZTE Politikatudományi és Államelméleti Műhely
(PÁM)**

Hallgatói Füzetek 2.

Három híroldal híreihez írt olvasói hozzászólások a
menekültválság kapcsán

2015. év márciusában és szeptemberében megjelent három-
három cikk alatti kommentárok elemzése

Műhelytanulmány

Szeged

2017. május 17.

Szerzők:

Balog Edina, Bódi Zita, Dobi Imola, Hajzer Gergő, Kis-Prumik Nóra, Marosi-Kiss Melinda, Márki Krisztina, Merkovity Norbert, Tihanyi Dániel

Kiadó:

© Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Politológiai Tanszék

Főszerkesztő:

Prof. Dr. Paczolay Péter

Szerkesztő:

Dr. Merkovity Norbert

Szakmai lektor:

Dr. Majsa József

ISBN 978-963-306-524-2

Minden jog fenntartva. Bármilyen másolás, sokszorosítás, illetve adatfeldolgozó rendszerben való tárolás a kiadó előzetes írásbeli hozzájárulásához van kötve.

Readers' Comments Regarding the Refugee Crisis from Three News Sites

An Analysis of Commentaries under Nine Articles Published in March and September of 2015

Authors:

Edina Balog, Zita Bódi, Imola Dobi, Gergő Hajzer, Nóra Kis-Prumik, Melinda Marosi-Kiss, Krisztina Márki, Norbert Merkovity, Dániel Tihanyi

Publisher:

© Department of Political Science, Faculty of Law and Political Sciences, University of Szeged

ÖSSZEFOGLALÓ

Migráció, migráns, menekült. A három talán legtöbbet használt és hallott szó az elmúlt két évből. Műhelytanulmányunk napjaink legfontosabb aktuálpolitikai eseménye, az európai migrációs válság magyarországi megítélésével foglalkozik. Három hírportál – origo.hu, 444.hu, kuruc.info – egy-egy 2015. márciusi illetve szeptemberi cikke alatt lévő hozzászólások vizsgálatával mértük a témával kapcsolatos kommentek minőségi és mennyiségi változását. A vizsgált cikkekkel kapcsolatban megállapítható, hogy a téma egyre érzékenyebbé és aktívabbá tette a hozzászólókat. Magatartásuk változásának nyomon követése alapján levezethető, hogy bár a kommentelők körében a kirekesztő és elutasító hangnem egyre gyakoribbá vált, túlsúlyba azonban nem került. A műhelymunkában a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának nemzetközi tanulmányok mesterszakos hallgatói és oktatójuk vettek részt. A munka a 2015/2016-os tanév *A politika és az internet: új politikai kommunikáció* című kurzus keretein belül készült el.

Tartalom

1. Bevezetés.....	5
1.1. Migráció, menekült, migráns. Definiálás, törvényi meghatározás, statisztikák.....	5
1.2. A menekültkérdés fontossága és megítéltsége a közvéleményben	8
2. Kutatási kérdések és módszertan.....	11
2.1. A kutatás felvetései	11
2.2. A kutatás módszertana.....	12
2.2.1. A weboldalak látogatottsági adatai.....	13
2.2.2. Az adatgyűjtéshez kiválasztott cikkek elemzésének módszertana	16
2.2.3. Az adatfeldolgozás és kategorizálás módszertana	17
3. A kutatásba bevont hat cikk tartalmi elemzése.....	20
3.1 Origo.....	20
3.2. 444	21
3.3. Kuruc.info.....	23
4. Hozzászólások vizsgálata.....	25
4.1. Origo márciusi és szeptemberi adatainak bemutatása	25
4.2. Origo márciusi és szeptemberi hozzászólásainak összehasonlítása	26
4.3. A 444 márciusi és szeptemberi adatainak bemutatása	29
4.4. A 444 márciusi és szeptemberi hozzászólásainak összehasonlítása	30
4.5. Kuruc.info márciusi és szeptemberi adatainak bemutatása	34
4.6. Kuruc.info márciusi és szeptemberi hozzászólásainak összehasonlítása.....	35
4.7. A három portál márciusi cikkeihez írt hozzászólások.....	39
4.8. A három portál szeptemberi cikkeihez írt hozzászólások.....	42
4.9. Az összes portál kategóriáinak összehasonlítása.....	45
5. Konklúzió.....	48

1. BEVEZETÉS

1.1. MIGRÁCIÓ, MENEKÜLT, MIGRÁNS. DEFINIÁLÁS, TÖRVÉNYI MEGHATÁROZÁS, STATISZTIKÁK

A migráció, menekült, migráns szavak és fogalmak helyes használata kiemelkedő fontossággal bír, nem csak a tudományos megközelítés, de a média és a köznyelv helyenként téves fogalomhasználata miatt is. A migráció latin eredetű szó, az ember földrajzi helyválttatását vagy vándorlását jelöli. Típusát illetően megkülönböztetünk intern és extern migrációt. Belső (intern) vagy településközi migráció áll fenn, ha a költözés vagy helyválttatás során nem kerül sor az államhatár átlépésére, míg az államhatár átlépése esetén külső (extern) migrációról beszélünk. A migráció irányát tekintve lehet kifelé vagy befelé irányuló. Kivándorlás az extern migráció, míg a bevándorlás az intern migráció esetén fordul elő. A migráció lehet legális vagy illegális, szabad akaraton alapuló vagy kényszer hatására bekövetkező, egyéni vagy csoportos, a vándorlás időszakát tekintve időszakos vagy tartós, jellegét tekintve pedig gazdasági, kulturális vagy politikai.¹

A menekültek definiálását, illetve a menekült státusszal kapcsolatos szabályokat és jogköröket az 1951. július 28-án az ENSZ által elfogadott Genfi egyezmény rögzítette. Az egyezmény az ENSZ Alapokmányából és az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatából kiindulva határozta meg a menekült fogalmát, amely szerint minden olyan személy menekült, aki faji, vallási, nemzeti hovatartozási vagy politikai okokból üldöztetésnek van kitéve a saját hazájában, és emiatt vagy félelemből nem tud a hazájában tartózkodni, és onnan menekülni kényszerül.² Az Egyezményt az ún. 1967. évi jegyzőkönyv módosította, melyben rögzítették a hazájukat gazdasági okok miatt elhagyó személyek menekültként való elismerésének kizárását. Egyúttal az egyezmény kitér arra is, hogy *”a menekült státuszt a fogadó államnak el kell ismernie, illetékes hatóságai ellenőrzik az állított tényeket.”*³ Nem alkalmazható a menekült státusz, amennyiben a személy ismét igénybe vette az állampolgársága szerinti ország védelmét vagy új állampolgársága van és az aszerinti ország védelmében áll. Amennyiben saját akaratából

¹ Hautzinger Zoltán, Hegedüs Judit, Klenner Zoltán (2014): *A migráció elmélete*. Budapest: Nemzeti Közszolgálati Egyetem, pp. 7–18.

² 1989. évi 15. törvényerejű rendelet. A menekültek helyzetére vonatkozó 1951. évi július hó 28. napján elfogadott egyezmény valamint a menekültek helyzetére vonatkozóan az 1967. évi január hó 31. napján létrejött jegyzőkönyv kihirdetéséről. Elérhető: http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=98900015.TVR (letöltés ideje: 2016.05.13.).

³ Mercz Ágnes (2015): Jogosult menekültek: A magyar és nemzetközi szabályozás útvesztői. *Jogi Fórum*, 2015. 10. 12. Elérhető: <http://www.jogiforum.hu/hirek/34569> (letöltés ideje: 2016.05.13.).

visszatelepül a korábban elhagyott országba, megszűnik a menekültstátusza.⁴ Az Egyezményt az Európai Unió tagállamai is ratifikálták. A magyar szabályozásban az 1989. évi 15. törvényerejű rendeletet hozták létre, amely értelmében az 1951. évi Genfi egyezmény és a 1967. évi jegyzőkönyv tekintendő iránymutatónak.⁵

Az EU menekültekre vonatkozó dokumentumának a 2004/83. irányelv tekinthető, amely iránymutatást ad tagállamai számára a menekültstátusz kezelésével kapcsolatban.⁶ Az Európai Tanács 2005/85/EK irányelvén keresztül minimumszabályokat határozott meg, amelynek célja, hogy a tagállamok tekintetében a menekültstátusszal kapcsolatos eljárások közötti differenciát csökkentse. A kötelező érvényű jogi aktust érvényesíteni kell a menedékjog alkalmazása során. Egyedüli kivétel Dánia. Az irányelv kitér az alapgaranciákra, kötelezettségekre, valamint az eljárás menetére.⁷

A Magyar Tudományos Akadémia Migrációs Munkacsoportjának az elemzésében következőképpen definiálják a migráns személyeket: „*Olyan személyekre vonatkozó gyűjtőfogalom, akik hosszabb (általában három hónapot meghaladó) tartózkodás céljával érkeznek külföldről egy adott országba[...]. A menedékkérők és menekültek a migránsok egy speciális alcsoportját alkotják*”.⁸ A Magyar Helsinki Bizottság újságíróknak készült segédletében pontos magyarázatot kapunk a migráns „*migrant*” szó magyar jogi használatáról: „*A magyar jog nem ismeri ezt a szót, a migráns így alapvetően szociológiai, illetve köznyelvi fogalom.*”⁹

A menekült és migráns fogalmak közötti különbségek tisztázásának a fontosságára az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága (UNHCR) is felhívta a figyelmet. Azon személyek, akik kényszer hatására, fegyveres konfliktus, politikai okok vagy üldöztetés miatt kénytelenek elhagyni a hazájukat, menekültnek tekintendők. Akik társadalmi okokból vándorolnak, mint például

⁴ Karoliny Eszter, Mohay Ágoston (2009): *A nemzetközi migráció jogi keretei*. Pécs: Itt vagyunk! – Európai Integrációs Alap Projekt. Elérhető: http://www.solidalapok.hu/solid/sites/default/files/IDResearch_Itt%20vagyunk!_2.pdf (letöltés ideje: 2016.05.13.).

⁵ 1989. évi 15. törvényerejű rendelet.

⁶ EUR-Lex. Menekültként vagy más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerés feltételei. Elérhető: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=URISERV%3A133176> (letöltés ideje: 2016.05.13.).

⁷ EU Tanács: A Tanács 2005/85/EK irányelve. Elérhető: http://www.unhcr-centraleurope.org/assets/files/content/resources/pdf_hu/eu_asylum_acquis/Az_eljarasi_iranyelv.pdf<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=URISERV%3A133140> (letöltés ideje: 2016.05.13.).

⁸ Magyar Tudományos Akadémia Migrációs Munkacsoport: *Az Európába irányuló és 2015-től felgyorsult migráció tényezői, irányai és kilátásai*. Budapest: MTA, pp. 10.

⁹ Gyulai Gábor (2011): *Külföldiek Magyarországon: Segédlet újságíróknak a migráció és a menekültügy témájának bemutatásához*. Budapest: Magyar Helsinki Bizottság, pp. 13.

családegyesítés, jobb megélhetés, oktatás, azon személyek migránsnak tekintendők. A legszembetűnőbb különbség a személy szabad mozgásában és annak mikéntjében mutatkozik meg, ugyanis míg a migráns személy bármikor visszatérhet hazájába, mert nem fenyegeti az életét közvetlen veszély, úgy a menekült személy ki van téve az üldöztetésnek. Visszatérése vagy a menedékjog megtagadása akár halállal is végződhet. A két fogalom helytelen használata magában hordozza annak a veszélyét, hogy a tényleges menekültek nem tudnak megfelelő jogi védelemben részesülni.¹⁰

A korábbi statisztikai adatokat megvizsgálva megállapíthatjuk, hogy Európában az elmúlt évekhez képest jelentősen növekedett a bevándorlók száma, míg a menekültek száma csökkent. Az ENSZ forrásai szerint az Európába lépő migránsok száma 2000-ben 57 639 114 főt jelentett, 2005-ben 64 398 585 főt, 2010-ben 69 819 282 főt. 10 év alatt 12 180 168 fővel növekedett a bevándorlók száma, míg az Európába érkező menekültek száma csökkenést mutatott 2000 és 2010 között. 2000-ben 2 487 214 fő, 2005-ben 1 912 242 fő, 2010-ben 1 593 350 fő menekültet regisztráltak Európában.¹¹ Az EU statisztikai ügynöksége szerint 2015-ben az Unióban menedéket kérők száma megduplázódott és elérte a 1,26 millió főt.¹² Közülük a legtöbb menedékkérelmet szír, afgán és iraki állampolgárok nyújtották be.¹³ Az Eurostat 2015-ös adatait vizsgálva látható, hogy az Európába érkező menedékkérőknek nemcsak a száma eltérő országoként, de a nemzetiségi összetétele is differenciált.

Magyarország esetében a menedékkérők megoszlása állampolgárságuk szerint a következőképpen alakul: 64 080 fő szír, 45 560 fő afgán, 23 690 fő koszovói, 15 010 fő pakisztáni, 9 175 fő iraki és 16 920 fő egyéb nemzetiségű.¹⁴

Az „*Illegal migration to EU rises for routes both well-worn and less-traveled*” c. cikk a Frontex eredményeinek ismertetésével foglalkozik.¹⁵ E szerint a múlt évben tetőzött az

¹⁰ Farkas György (2015): Az UNHCR segít a közmédiának: más a menekült és a migráns. *24.hu*. Elérhető: <http://24.hu/kozelet/2015/09/10/az-unhcr-segit-a-kozmedianak-mas-a-menekult-es-a-migrans/> (letöltés ideje: 2016.09.09.).

¹¹ United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (n.d.): *International Migrant Stock: The 2008 Revision* (United Nationsdatabase. POP/DB/MIG/Stock/Rev.2008). Elérhető: <https://esa.un.org/migration/> (letöltés ideje: 2016.05.13.).

¹² The Guardian (2016): EU refugee crisis number of asylum seeker numbers double to 1,2m in 2015. *The Guardian*. Elérhető: <https://www.theguardian.com/world/2016/mar/04/eu-refugee-crisis-number-of-asylum-seekers-doubled-to-12-million-in-2015> (letöltés ideje:2016.09.09.).

¹³ Eurostat News Release (2016): Asylum in the EU Member States (2015): Record number of over 1.2 million first time asylum seekers registered in 2015. *Eurostat News Release*. Elérhető: <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7203832/3-04032016-AP-EN.pdf> (letöltés ideje:2016.09.10.).

¹⁴ Eurostat Statistics Explained (2015): File: Five main citizenships of (non EU) asylum applicants. *Eurostat*. Elérhető: [http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Five_main_citizenships_of_\(non-EU\)_asylum_applicants,_2015_\(number_of_first_time_applicants,_rounded_figures\)_YB16.png](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Five_main_citizenships_of_(non-EU)_asylum_applicants,_2015_(number_of_first_time_applicants,_rounded_figures)_YB16.png) (letöltés ideje: 2015.09.09.).

illegális bevándorlók száma Európában, de az illegális bevándorlás mértékének további növekedését jósolják. 2015-ben több mint 1,8 millió ember haladt át illegálisan Európán. A Magyarországra érkezők jogállását az EU valamint a nemzetállami jog szabályozza, míg a menekültekkel szembeni bánásmódot az ENSZ jogszabályai védik. A bevándorlási hullámot vizsgálva megállapítható, hogy 2007-től 2012-ig gyorsuló tendencia figyelhető meg, 2013-tól pedig az Európába bevándorlók száma mérséklődik, majd 2015-től ismét gyorsul.¹⁶

1.2. A MENEKÜLTKÉRDÉS FONTOSSÁGA ÉS MEGÍTÉLTSGE A KÖZVÉLEMÉNYBEN

Miért és hogyan válhatott napjaink legfontosabb témájává a menekültkérdés? Az általunk összegyűjtött különböző tudományos statisztikai adatokból, álláspontokból és szakmai véleményekből az is kiderül, hogy miért karolhatta fel a köznyelv és a média a menekültválságot, milyen kulcsfontosságú tényezők segítettek abban, hogy egy mindenkit foglalkoztató és mindenkit érintő téma váljon belőle. Melyek azok a tulajdonságai a menekült-válságnak, amik Európa és Magyarország lakosait, valamint az általunk vizsgált internetes portálokat és a hírfogyasztó közönséget mozgatják és véleményformálásra készítetik? A menekültkérdés egyértelműen megosztja a közvéleményt, ahol az ellentmondásos hozzáállások bizonyulnak uralkodónak. Fontos leszögeznünk, hogy a helyes szó és fogalmi használat elengedhetetlen nem csak vizsgálatunk, de a témáról való értekezések során is.

Az Eurobarometer 2015. májusi felmérései szerint a migráció már a legfontosabb kérdések közé tartozik Európa-szerte. A közös migrációs politika fejleményei tekintetében a többség pozitívan nyilatkozott. Az Európai Unión kívüli migrációval kapcsolatban az európaiak 56%-a negatív, 34%-a pedig pozitív hozzáállást mutat.¹⁷ Egy 2015-ös kutatás szerint a németek hozzáállása pozitív az integráció tekintetében: 56% szerint megvalósítható a bevándorlók integrálása a német társadalmi szférába, míg 31% szerint ez megvalósíthatatlan.¹⁸

A TÁRKI 1992 és 2015 közötti időszakban végzett vizsgálataiból egyértelműen kiderül, hogy a terrorcselekmények és merényletek nagymértékben fokozzák a menekültellenes hangulatot

¹⁵ Connor, Phillip (2016): Illegal migration to EU rises for routes both well-worn and less-traveled. *Pew Research Center*. Elérhető: <http://www.pewresearch.org/fact-tank/2016/03/18/illegal-migration-to-eu-rises-for-routes-both-well-worn-and-less-traveled/> (letöltés ideje: 2016.06.30.).

¹⁶ Gödri Irén (2015): Nemzetközi vándorlás. In: Monostori Judit, Öri Péter és Spéder Zsolt (szerk.): *Demográfiai portré 2015: Jelentés a magyar népesség helyzetéről*. Budapest: KSH Népeségtudományi Kutatóintézet, pp. 187–211.

¹⁷ Standard Eurobarometer 83 (2015): *Public opinion in the European Union*. European Commission. Elérhető: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/eb83/eb83_first_en.pdf (letöltés ideje: 2016.06.30.).

¹⁸ N24 (2015): Deutsche stellen klare Forderungen an Flüchtlinge. *N24.de*. Elérhető: <http://www.n24.de/n24/Nachrichten/Politik/d/7244268/deutsche-stellen-klare-forderungen-an-fluechtlinge.html> (letöltés ideje: 2016.09.11.).

és az általános félelmet a menekültekkel szemben. 2015 áprilisára a magyarországi felnőtt lakosság 46%-a amellelt foglalt állást, hogy a menedékkérők ne léphessenek be Magyarországra. A megkérdezettek mindössze 9%-a nevezhető idegenbarátnak, szerintük minden menedékkérőt be kell fogadni, míg a kérdezettek 45%-a a mérlegelők közé tartozik a menekültek elfogadásával illetve megtartásával kapcsolatban. A kutatás legújabb adataiból az is kiderül, hogy Magyarországon az arab nemzetiségűekkel szemben a legmagasabb a visszautasítottság (94%), míg a határon túli magyarokkal szemben 7%-ot, a legalacsonyabb visszautasítottságot mutat. A korábbi adatfelvételekhez képest nem változott az a megállapítás, hogy a felsőfokú végzettséggel rendelkezők körében a legalacsonyabb az idegenellenesség.¹⁹ Ezekben a folyamatokban a média is jelentős szerepet játszik. A sokszor torzított és áltudományos hírek vagy a téma iránti érzékenység hiánya, pontatlanság, pl. a fogalmak helytelen használata, csak növelik a tájékozatlanságot.

Az elmúlt években az Európai Unió bevándorlási célállomássá vált, amit az ENSZ adatai is alátámasztanak. Arra a kérdésre, hogy mi állhat a jelenség háttérben, az általunk összegyűjtött irodalom eltérően válaszol. Legfőképp a Nyugat-Európai országok, Franciaország, Hollandia, Egyesült Királyság, Belgium váltak kedvező célponttá, noha az 1970-es években szigorodott a bevándorlás politikájuk. Európa társadalmi előregedőben vannak. Németországban a legalacsonyabb a népszaporulat, ezért az 1950-es évektől bilaterális megállapodásokat kötöttek különböző országokkal, mint például Törökországgal, Olaszországgal és Görögországgal a munkaerő pótlása érdekében. A migrációs politika alakulását természetesen befolyásolták az éppen aktuális világpolitikai viszonyok: az olajárrobbanás, a terrortámadások, vagy a polgárháborúk. A migrációs hullámok során olyan új országok váltak bevándorlási célponttá, mint Norvégia és Svédország. Ismeretes továbbá, hogy jelentős gazdasági különbség mutatkozik az Európai Unió északi illetve déli államai között, ami meghatározó a migráció vonatkozásában is. A fejlettebb gazdaságú országok sokkal vonzóbbak, mint a gazdaságilag kevésbé fejlettek.²⁰ A Washington Post azt a kérdést

¹⁹ Sík Endre (2015): Magyarország jobban teljesít: Csúcson az idegenellenesek aránya – derül ki a TÁRKI 1992 óta végzett kutatásának legújabb adataiból. *Tárki.hu*. Elérhető: http://www.tarki.hu/hu/news/2015/kitekint/20150505_idegen.html?utm_source=mandiner&utm_medium=link&utm_campaign=mandiner_201609 (letöltés ideje: 2016.09.11.).

²⁰ Ld.: Habcsek László, Pákozdi Ildikó (2004): Az előregedő társadalom szociális kihívásai. *Esély: Társadalom- és szociálpolitikai folyóirat*, Vol. 15, No. 3, 87–119; Keserű Dávid, Glied Viktor (2014): Migrációs tendenciák, kihívások és az erre adott szakpolitikai válaszok az Európai Unióban. In: Tarrósy István, Glied Viktor és Vörös Zoltán (szerk.): *Migrációs tendenciák napjainkban*. Pécs: Publikon, pp. 245–274; Borsodi Attila (2015): Egyre erősödő bevándorlási hullámok. *mno.hu*. Elérhető: http://mno.hu/magyar_nemzet_belfoldi_hirei/egyre-erosodo-bevandorlasi-hullamok-1275169 (letöltés ideje: 2016.06.30.).

vizsgálta, hogy vajon milyen okok vezettek a menekülthullám kitöréséhez. Miért vált Európa célállomássá? A feltett kérdésekre a következő válaszokat találta: a szíriai háború, a könnyebbé vált utazás, a zuhanó árak, az időjárás, a német fogadtatás, a szír sorkatonaság, a szír kormány által megkönnyített utazási feltételek és a segélytartalékok kimerülése.²¹

Egy korábbi kutatás a migráció okait vizsgálta. Miért vándorolnak a nemzetek és mik azok a tényezők, amik mindezt a folyamatot befolyásolják? Az eredmények szerint a nők esetében az elvándorlás mértéke alacsonyabb, mint a férfiaké, ennek oka pedig az, hogy a nők túlnyomórészt családegyesítés céljából vándorolnak. További okként a munkanélküliség említhető, de meg kell jegyezni, nem feltétlenül csak azok élnek a vándorlás lehetőségével, akik a jobb munka és fizetés reményében kelnek útra. A szegénység és a már kinn levő vendégmunkások hívása szintén az okok között szerepel. Az elvándorlás legnépszerűbb célországai között pedig Németország, Franciaország és Hollandia áll a kutatás szerint.²²

²¹ Sly, Liz (2015): 8 reasons Europe's refugee crisis is happening now. *The Washington Post*. Elérhető: <https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2015/09/18/8-reasons-why-europes-refugee-crisis-is-happening-now/> (letöltés ideje: 2016.09.11.).

²² European Commission (2000): *Push and pull factors of international migration: A comparative report*. Luxembourg: European Communities.

2. KUTATÁSI KÉRDÉSEK ÉS MÓDSZERTAN

2.1. A KUTATÁS FELVETÉSEI

Műhelytanulmányunk napjaink egyik fontos aktuálpolitikai kérdésével foglalkozik. A tanulmány tárgya a magyarországi internetes hírfogyasztói közösség, a jelenség iránti érzékenységének vizsgálata. Célunk a kiválasztott cikkekhez érkezett hozzászólások elemzése. A tanulmány elkészítéséhez három internetes hírportált választottunk ki: az origo.hu-t, a 444.hu-t és a kuruc.infót, amelyekről egy-egy 2015. márciusi és szeptemberi cikket vizsgáltunk meg.²³ A cikkek tartalmi elemzését követően a hozzájuk tartozó olvasói hozzászólások kategorizálásával mértük a különböző olvasói attitűdöket és a portálok olvasóinak megítélését az európai migrációs válsággal kapcsolatban.

Kutatásunkkal a magyar internetes közösség egy szeletének reakcióját kívánjuk bemutatni. Elemzésünkben várhatóan kiderül, hogy a hazai és nemzetközi viszonyok hatására milyen mértékben változott az általunk vizsgált magyar közvélemény egy kisebb szegmense, a három portál három-három cikke alá kommentelőik hozzáállása. A két hónap közötti időszakban jelentős fordulatok következtek be a migrációs válsággal kapcsolatban, gondolhatunk itt a különböző válságkezelési javaslatokra, vagy az EU tagállamai által kidolgozott kvótarendszerre.²⁴ A Magyarország irányába történő migrációs hullám egyre nagyobb jelentőségű, ám az ország nem végcélja a vándorlásnak. Tranzit-országnak tekinthető, ahonnan a jobb gazdasági helyzetben levő uniós országok felé veszik útjukat a migránsok.²⁵

Kutatásunk a fentebb ismertetett TÁRKI felméréshez hasonlóan, arra keresi a választ, hogy, vajon hogyan alakultak a migránsokkal kapcsolatos vélemények. Kutatócsoportunk azonban a témát az internet világában helyezi el, az internetes sajtóportálok felhasználóinak egy kisebb körében vizsgálja. Mintavételeink során 2015. márciusából és szeptemberéből három-három cikk került kiválasztásra, melyek segítségével mérhetjük a kommentek minőségi, illetve mennyiségi változását.

Amennyiben az olvasók közül a korábbi hónapban mérthez képest többen gondolják fontosnak, hogy kifejezzék véleményüket a migrációs kérdéssel kapcsolatban, úgy a jelenséggel kapcsolatos problémák nagyobb mértékű tudatosulása mellett okkal feltételezhető,

²³ A kutatás óta eltelt időszakban a három hírportál közül egyedül az Origo tulajdonosi szerkezete és újságírói állománya esett át nagyobb változáson.

²⁴ Eurologus (2015): 307 menekült jönne Magyarországra 2017-ig. *Index.hu*. Elérhető: <http://index.hu/kulfold/eurologus/2015/05/13/migracio/> (letöltés ideje: 2016.05.15.).

²⁵ Keszler Patrícia (2015): Megosztja Európát a migráció. *mno.hu*. Elérhető: http://mno.hu/magyar_nemzet_kulfold/megosztja-europat-a-migracio-1285847 (letöltés ideje: 2016.05.15.).

hogy a téma iránti érdeklődés is fokozódott. Ezzel ellentétben, ha csökkenést, vagy a hozzászólások számának stagnálását figyeljük meg márciusról szeptemberre, az az olvasóközönség érdeklődésének visszaesését, érdektelenségét, vagy változatlanságát feltételeznék. Ezzel együtt, fontos megjegyezni, hogy a migrációs krízis eseményeinek fokozatos kibontakozását figyelembe véve, az utóbbi verzió fennállását nem tartottuk valószínűnek, és a kommentek számának növekedését feltételeztük.

Kutatásunk további célja volt, hogy a mennyiségi változás mellett a hozzászólások minőségi változását is figyelemmel kísérje és elemezze. A minőségi változás megállapítása érdekében hét különböző csoportba osztottuk a hozzászólásokat. Kutatásunk kezdetekor, előfeltételezéseink egyikeként merült fel bennünk a hozzászólók radikalizálódásának lehetősége. Úgy gondoltuk, hogy többek között az egyre erősödő média-visszhangnak köszönhetően, a negatív értelemben vett radikális hozzászólások száma kiemelkedően magas értékben fog megjelenni a szeptemberi cikkek alatt, a márciusiakhoz viszonyítva. Ez alapján választ kaphatunk tehát arra a kérdésre, hogy vajon a különböző nemzetközi visszhangot is keltő események erősítették-e a szélsőséges megítélést.

2.2. A KUTATÁS MÓDSZERTANA

Empirikus kutatás lévén, műhelytanulmányunk a fent említett felvetésekre adott válaszokat három magyar online hírportál hat cikke alatt lévő hozzászólások elemzésének segítségével kereste. Az adatgyűjtés során a következő portálokat választottuk ki: *Origo* (<http://www.origo.hu/index.html>), *Kuruc.info* (<https://kuruc.info>) és *444* (<http://444.hu>). A portálok kiválasztásánál több vezérelv irányította a kutatócsoportot. A fő szempont a diverzitás volt, azaz, hogy az internetes oldalak minél szélesebb társadalmi spektrumot fedjenek le. Fontosnak tartottuk azt is, hogy a portálokon kiválasztott cikkek és a hozzájuk tartozó hozzászólások, amelyeket kutatásunk fókuszába helyeztünk, a portál saját oldalán bármikor elérhetőek legyenek.²⁶ Ez a lépés azért volt lényeges, mert a közösségi oldalakon megjelenő cikkek hozzászólási lehetőségeivel szemben a kommentek könnyen visszakereshetővé, ellenőrizhetővé válnak és nehezebben módosíthatók vagy törölhetők a hozzászóló által. Ez a kritérium nagyban szűkítette a rendelkezésünkre álló hírportál-választékot, míg a kutatás validitását növelte. Ehhez az is hozzájárult, hogy a hírportálokon megjelenő cikkek hozzászólói valószínűleg nagyobb arányban olvassák el azt a cikket, amihez hozzá is szólnak. Nem elhanyagolható az a tényező sem, hogy a közösségi oldalakkal

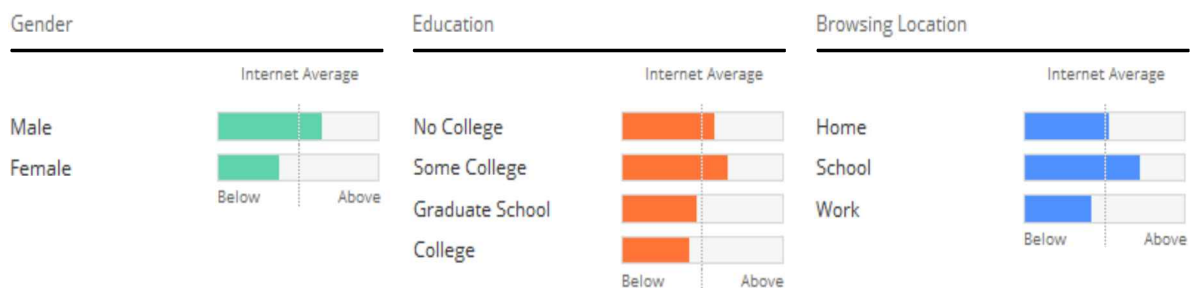
²⁶Kivételt képeznek a moderátori tevékenység során eltávolított cikkek és hozzászólások, amelyek bizonyos idő elteltével már nem voltak olvashatók.

ellentétben az emberek az internetes portálokon álnevek alatt, az anonimitás kódébe burkolózva szólnak hozzá a cikkekhez. Így akár szélsőséges véleményüket is könnyebben vállalják. Végül, de nem utolsó sorban a portálok kiválasztásában szerepet játszott, hogy a hozzászólások kigyűjtéséhez használt szoftverek nem vagy csak nagyon kis hatékonysággal voltak használhatók a különböző közösségi oldalakon. Választásunkat a fentebb említett okok mellett az oldalak látogatottsága is indokolta. Ennek mérésére az Alexa, internetes látogatottságot mérő oldalt használtuk.

2.2.1. A WEBOLDALAK LÁTOGATOTTSÁGI ADATAI

Az Origo népszerűsége globálisan és ország-specifikusan is mérhető.²⁷ Az Alexa becsült adatai szerint a világrangsorban a kutatás idején a 3 180. helyen állt. A magyarországi adatok szerint a 8. helyet foglalta el a legnépszerűbb hazai portálok között. Az Origo látogatóinak államonkénti összetételét tekintve a magyarországi olvasók a látogatók 85,2%-t tették ki. 2,8% Nagy Britannia területén olvasta a portált, 2,3% Szlovákiában, 1,8% Németországban és 1,3% Romániában.

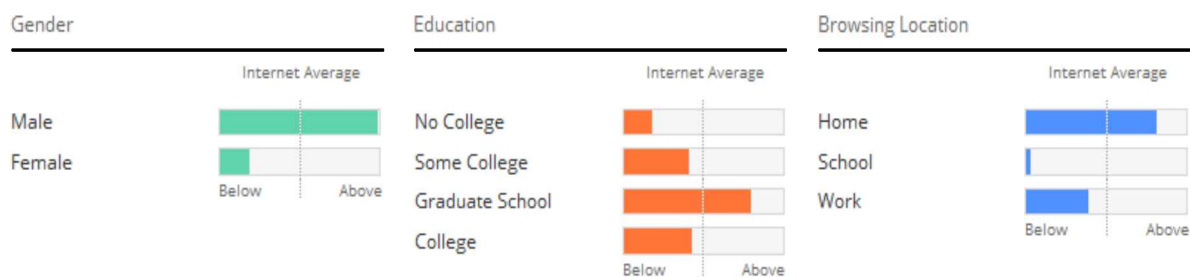
A honlapok, így az Origo olvasóinak elköteleződését is három szempont szerint méri az Alexa. Mekkora a visszafordulási arány (az oldalt az első kattintás után elhagyók) az adott portálon hány látogató tekinti meg naponta az oldalt és ki mennyi időt tölt el az Origo felületén. Az Origo visszafordulási aránya 45,2%, egy látogató átlagosan 2,86 oldalt tekintett meg naponta és 6:11 percet töltött az internetes felületen. Az oldal látogatói az Alexa becslései szerint többségében férfiak, általában felsőfokú tanulmányokat folytatott vagy folytató személyek, akik többnyire oktatási intézményben kerestek a vizsgált portálra.

1. ábra: Az Origo látogatóinak jellemzői az Alexa alapján

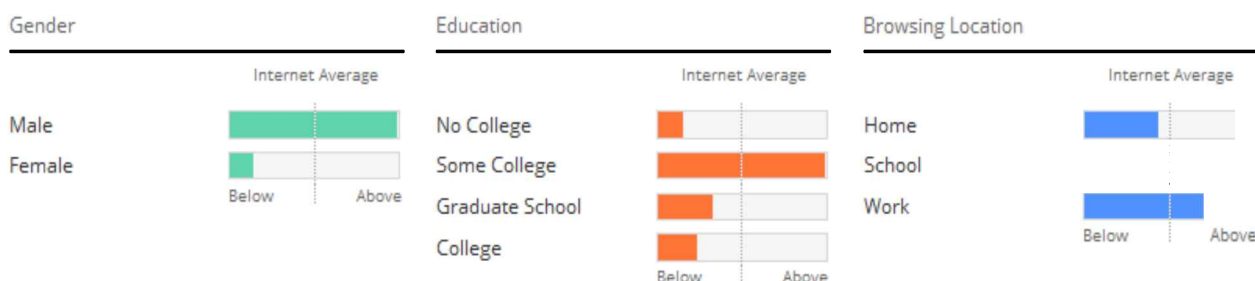
²⁷ Az Origo látogatottsága az Alexa oldal alapján. Elérhető: <http://www.alex.com/siteinfo/origo.hu> (letöltés ideje: 2016.04.26.).

A 444 az Alexa adatai szerint a világrangsorban a 8 534. helyen, míg a magyar rangsorban a 16. helyen állt.²⁸ A 444 látogatóinak összetételében az olvasók 87,4%-a magyarországi domainről érkezett, további 2% Nagy Britanniából, 1,5% Romániából, 1,3% Németországból, 1% Luxemburgból. A 444 olvasóinak a visszafordulási aránya 43,00%, naponta átlagosan 3,65 oldalt tekintett meg egy látogató és 7:06 percet töltött a felületen. A látogatók túlnyomó többsége férfi, akik többségében otthon vagy néha a munkahelyükön tekintették meg az adott portált.

2. ábra: A 444 látogatóinak jellemzői az Alexa alapján

A Kuruc.info az Alexa mérései szerint a világrangsorban a kutatás idején a 33 189. helyen állt, Magyarországon a 171. helyet foglalta el.²⁹ A látogatók összetételét tekintve 73,9% Magyarországról olvasta az oldalt, míg további 11% Szlovákiából, 5,4% az USA-ból, 3,7% Nagy Britanniából, 2,7% Németországból. Az Alexa becslései szerint az oldal látogatóinak a visszafordulási aránya 28,1%, átlagosan 4,06 oldalt tekintett meg egy látogató naponta és 8:39 percet töltött ott. A portál látogatói az Alexa adatai szerint többségben férfiak, általában főiskolai vagy egyetemi végzettséggel rendelkező személyek voltak, akik jellemzően a munkahelyükön látogatták az internetes oldalt.

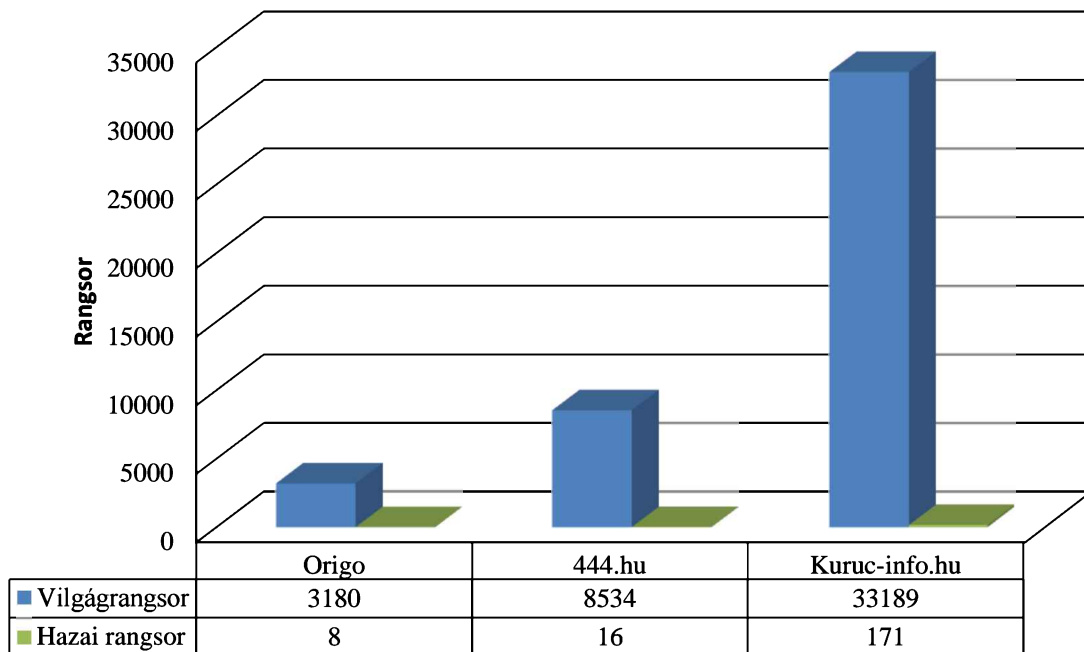

3. ábra: A Kuruc.info látogatóinak jellemzői az Alexa alapján

²⁸ A 444 látogatottsága az Alexa oldal alapján. Elérhető: <http://www.alex.com/siteinfo/444.hu> (letöltés ideje: 2016.04.26.).

²⁹ A Kuruc.info látogatottsága az Alexa oldal alapján. Elérhető: <http://www.alex.com/siteinfo/kuruc.info> (letöltés ideje: 2016.04.26.).

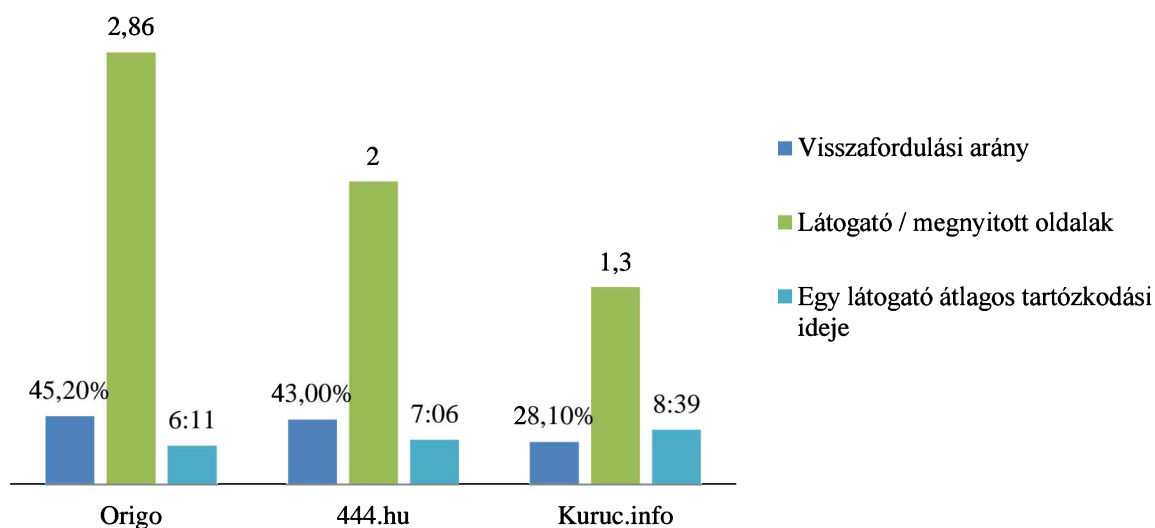
A három portál látogatottsági adatainak összesítését az oldalak világrangsorban és hazai rangsorban elfoglalt helyével kezdjük, amelyeket a 4. ábrán összesítettünk. Az Alexa becült adatai alapján kutatásunk szempontjából a legnépszerűbb portál az Origo, 2. helyen a 444, az utolsó helyen pedig a Kuruc.info állt.

4. ábra: A portálok világ- és hazai rangsorban elfoglalt helye az Alexa adatai alapján

A becült látogatottsági adatok összehasonlításakor megállapítható, hogy mindhárom portál esetében nagy többségben voltak a hazai látogatók: 73 és 87% között. Az Egyesült Királyság látogatói 2 és 3,7% között, a németországiak pedig 1,3 és 2,7% között. A Kuruc.info és az Origo esetében meg kell említeni a szlovákiai látogatottsági adatokat, amelyek a Kuruc.infónál 11%, az Origónál pedig 2,3%. A romániai látogatottsági adatok az Origo és a 444.hu esetében hasonlíthatók össze: 1,4% és 1,5%. További érdekes érték a Kuruc.info esetében az 5,4%-os amerikai látogatottsági adat, valamint a 444 esetében az 1%-os luxemburgi látogatottsági adat.

Az 5. ábra az egyéb látogatottsági adatok összehasonlítását tartalmazza. A visszafordulási arányok esetében az Origo első helyen állt a maga 45,2%-val, mögötte kevéssel lemaradva a 444 43%-a. A portálok híreit megnyitók esetében az Origo magaslott ki. Az eltöltött idő vonatkozásában pedig a Kuruc.info az átlagos 8:39-es becült értékkel.

5. ábra: A három portál jellemzői adott szempontok alapján

Közös a három portál látogatóit tekintve, hogy egyértelműen a férfiak és a felsőfokú tanulmányokat végzettek vannak többségben. Az újságírói normák, különösen a stílus, ahogyan feldolgozzák a témákat, különböznek.

2.2.2. AZ ADATGYŰJTÉSHEZ KIVÁLASZTOTT CIKKEK ELEMZÉSÉNEK MÓDSZERTANA

A kutatáshoz felhasznált cikkek esetében több szempontot vettünk figyelembe. A hat cikk mindegyike a 2015-ös évben íródott az európai migrációs válsággal kapcsolatban. Munkánk során a cikkeket két nagy csoportra bontottuk: a válság felerősödése előtt és után megjelenő, márciusi és szeptemberi írásokra.

Hírportálonként 1-1 cikk került kiválasztásra; egy márciusban és egy szeptemberben publikált írás. A kutatócsoport magas kommentszámmal rendelkező cikkeket választott ki az elemzéshez, annak érdekében minél realisabb képet kapjon. Ez alól az Origo és a Kuruc.info márciusban megjelent cikkei képeznek némi kivételt, amelyek 11 db. és 53 db. hozzászólással rendelkeznek. Ennek oka az lehet, hogy ebben az időszakban a téma még nem generált jelentős számú kommentárt.

A kommentek manuális kigyűjtése helyett a csoport két internetes forrásból elérhető szoftvert használt: a *Kimono*³⁰ és a *PurseHub*³¹ bővítményeket. Az első bővítményt a Google Chrome

³⁰ A programról és annak használatáról több információ megtalálható a következő honlap címen: <https://www.kimonolabs.com/desktop> (letöltés ideje: 2016.03.13.).

³¹ A programról bővebben az alábbi címen lehet információt találni: <https://www.parsehub.com/> (letöltés ideje: 2016.03.13.).

böngészőben használtuk. Ezzel az Origo honlapjáról származó hozzászólásokat gyűjtöttük ki, összesen 351 kommentet. A második bővítmény a Mozilla Firefox keresővel kompatibilis, amellyel a Kuruc.info és 444 honlapjáról gyűjtöttünk ki összesen 900 hozzászólást. A cikkekhez tartozó hozzászólókat és hozzászólásokat, összesen 1251 db. kommentet, a portálon található teljesen megegyező sorrendben Microsoft Excel táblázatban foglaltuk össze mind hírportál szerinti leosztásban, mind pedig összesítve.

Az Origo esetén a következő két cikkre esett a választás: *Hamarosan vége a koszovói menekültáradatnak* (2015. március 23.)³² és *Németország telítődik menekültekkel* (2015. szeptember 11.).³³ Az előbbi 11 db., az utóbbi 340 db. hozzászólást tartalmaz, ami összesítve 351 komment.

A 444 hírportál cikkei közül a következőket választottuk: *Húsz éve nem menekültek ennyien a világban, mint tavaly* (2015. március 26.)³⁴ és *150 000 menedékkérő érkezett Németországba, mióta újra ellenőrzik a határokat* (2015. szeptember 29.).³⁵ Az első cikk esetében ez 206, míg a második esetében 496 hozzászólást jelent, összesítve 702 darab.

A Kuruc hírportál esetében a következő két cikket elemeztük: *2050-ig minden évben félmillió bevándorlót kellene befogadnia Németországnak – véli egy liberális kutatócsoport* (2015. március 30.),³⁶ valamint *Ennyi „új ember” már Merkelnek is kínos: minden mozgósítható rendőrt a „határ lezárásának biztosítására” küldtek* (2015. szeptember 13.).³⁷ Az első 53, a második 145 db. hozzászólást tartalmaz, összesen tehát 198 kommentárt vizsgáltunk itt. A hozzászólások gyűjtését 2016. március 13-án zártuk le.

2.2.3. AZ ADATFELDOLGOZÁS ÉS KATEGORIZÁLÁS MÓDSZERTANA

Kutatásunk során alkalmaztunk mind kvantitatív, mind kvalitatív módszert. A kiválasztott cikkeket tartalomelemzésnek vetettük alá annak érdekében, hogy világosabb képet kaphassunk a cikkek tartalmáról, milyenségéről. A kutatócsoport egy része kategória-szótár segítségével feldolgozta a hat cikket; a gyakran előforduló szavakat kigyűjtötte, megvizsgálta és ha lehetett, az általa kiválasztott csoportba tette, ezzel értelmezvén a szöveget. Ezen felül

³² A cikk a következő linken érhető el: <http://www.origo.hu/nagyvilag/20150323-hamarosan-vege-a-koszovoi-menekultaradatnak.html> (letöltés ideje: 2016.03.13.).

³³ A cikk a következő linken érhető el: <http://www.origo.hu/nagyvilag/20150911-nemetorszag-telitodik-menekulekkel.html> (letöltés ideje: 2016.03.13.).

³⁴ A cikk a következő linken érhető el: <http://444.hu/2015/03/26/husz-eve-nem-menekuletek-ennyien-a-vilagban-mint-tavaly/> (letöltés ideje: 2016.03.13.).

³⁵ A cikk a következő linken érhető el: <http://444.hu/2015/09/29/150-000-menedekkererkezett-nemetorszagba-miota-ujra-ellenorzik-a-hatarokat%20-%20comments> (letöltés ideje: 2016.03.13.).

³⁶ A cikk a következő linken érhető el: <https://kuruc.info/r/4/141373/> (letöltés ideje: 2016.03.13.).

³⁷ A cikk a következő linken érhető el: <https://kuruc.info/r/4/148280/> (letöltés ideje: 2016.03.13.).

megvizsgálta a jelzőket, jelzős szerkezeteket és fontosnak ítélt kifejezéseket, amelyekből következtetni tudott a cikk menekültkérdéshez való viszonyára.

Ezután az 1251 hozzászólást szétbontottuk és kisebb munkacsoportokban elemeztük annak érdekében, hogy alapkategóriákat tudjunk létrehozni. A kategóriák létrehozását és a hozzászólások besorolását ellenőrzés követte. Minden munkacsoport megvizsgálta egy másik munkacsoport munkáját és a kérdéses kommentekben egyezségekre jutottak.

Összesen 7 fő kategóriát különböztettünk meg annak függvényében, hogy a hozzászólásokat milyen tartalmi töltettel fogalmazták meg. Meg kell jegyeznünk azonban, hogy e minőségi jelleg mennyiségivé transzformálása nehéz feladatot jelentett, hiszen szinte lehetetlen egzakt, átjárhatatlan kategóriákat létrehozni és azokba beleilleszteni sokszorosan árnyalt emberi megnyilvánulást. A kutatócsoport közös megegyezés alapján a hozzászólásokat a lehető legkevesebb kategóriába sorolta be. Egy hozzászólás több kategóriába is bekerülhetett.

A definiált hét kategória: elutasító, megértő, semleges, bűnbakkereső/okoló, értelmező, humorizáló és egyéb.

1. Az *elutasító* elnevezésű kategóriába került minden olyan hozzászólás, amely a menekültekkel szemben tanúsított negatív, durva, ellenséges, sokszor bántó és sértő, támadó, esetleg agresszív hangnemet tartalmazott. A kommentek egy jelentős részénél a kommentelők a menekültekhez való viszonyulása visszautasító, előítéletes és ellenséges fellépésre buzdítanak. A hozzászólók egy része a menekülteket lealacsonyítja, emberi mivoltukat semmibe veszi. Ebbe a kategóriába kerültek a menekültekkel szemben félelmet tanúsító hozzászólások is.
2. A *megértő* kategóriába azok a hozzászólások kerültek, amelyek a menekültek emberi jogait helyezik előtérbe, empátiával tekintenek rájuk. A kommentelők pártfogolják a menekülteket, segítségükre hívják fel a többi résztvevő figyelmét. Nem előítéletesek, azt vallják, hogy a menekültekkel szembeni egyenlő bánásmód mindennél fontosabb. A menekültekre nézve kedvező megoldási javaslatokat adnak/adhatnak.
3. A *semleges* kategória magában foglalja mindazon megnyilvánulásokat, amelyekből elutasító vagy megértő attitűd nem szűrhető ki, a kommentelő hozzáállását nem tudjuk megállapítani. A mondanivaló tényszerű, érzelemmentes, az információkra összpontosít. A hozzászóló nem vállal véleményt, de plusz információt közöl, ami mindvégig kapcsolatban áll a menekültkérdéssel.

4. Hibáztatható személyt vagy eseményt keres a *bűnbakkereső/okoló* kategórián belüli hozzászóló, aki egyes előzményeket adott következmény kiváltójaként nevez meg vagy a menekültekkel kapcsolatos válsághelyzet kapcsán egyes politikusokat, kormányokat, nemzeteket okol, olykor összeesküvés-elemeteket kreál vagy vesz át máshonnan.
5. Az *értelmező* kategórián belül a hozzászóló összefüggéseket keres és tár fel, párhuzamba állít bizonyos dolgokat a tisztánlátás kedvéért, esetleg megoldást kínál. Akár az adott cikkből, akár egy korábbi hozzászólásból részletet emel ki, ezt fűzi és gondolja tovább, rávilágítva az adott kérdéssel kapcsolatos aggályaira, meglátásaira, részletekre és további információkra. Tájékoztatási vagy kioktatási célból új információkat oszt meg a többi hozzászólóval, igyekszik megadni mindenre az okokat. Ennél a kategóriánál gyakori az idézetek használata. A kutatócsoport ide sorolta a klasszikus „okoskodókat” és a releváns információkat közlőket is.
6. A *humorizáló* kategóriában a hozzászóló humoros hangvételben próbálja megragadni a helyzet fanyarságát. Komolytalanul értelmezi a menekültválság okait és ugyanilyen stílusban próbál rá megoldásokat találni. Az ide tartozó kommentek sokszor inkább negatív töltettel humorizálnak, mint sem pozitívvá. A kategóriába tartoznak azok a hozzászólások, amelyek gyakran élnek az ironia eszközével, valamint azok is, amelyekre jellemző a lealacsonyító és megalázó humor. Ezen kategória részét képezik írásos hozzászólások, belinkelt vagy feltöltött képek, videók és gifek tartalmi egyaránt.
7. Az *egyéb* kategóriát képezi minden olyan hozzászólás, amely a cikk témájától teljesen elkanyarodik, már nem közvetlenül ahhoz kapcsolódik, függetlenül attól a tényről, hogy esetleg be lehetne sorolni más kategóriákba is (pl.: bűnbakkereső/okoló vagy humorizáló kategóriákba). Az ebbe a kategóriába került hozzászólások kizárják annak a lehetőségét, hogy más kategóriákhoz is besorolhatók legyenek.

A mikro-következtetéseket is tartalmazó *Hozzászólások vizsgálata* című fejezetünkben bemutatásra kerül a portálonként külön vizsgált két-két cikk alatt megjelenő hozzászólások minőségi és mennyiségi változása, valamint általában a vizsgált hónapok cikkei alatt lévő hozzászólások mennyiségi és minőségi változása.

3. A KUTATÁSBA BEVONT HAT CIKK TARTALMI ELEMZÉSE

Kutatásunk során nemcsak a cikkekhez tartozó hozzászólásokat elemeztük, hanem magukat a kiválasztott cikkeket is vizsgálat alá helyeztük. A hat cikk szövegének feldolgozásával a cél az volt, hogy általános összefoglalót nyújtson ezen írások tartalmáról. A szövegekből kulcsfontosságú és gyakran előforduló szavakat és kifejezéseket emeltünk ki és tettük általunk fontosnak tartott csoportokba. Emellett megvizsgáltuk a jelzőket és jelzős szerkezeteket is. Mindezeket felhasználva következtettünk a cikk hangvételére és a menekültkérdéshez való viszonyulására. A szavak után zárójelben szereplő számok a szövegbeli előfordulásukra utalnak.

3.1 ORIGÓ

Az Origo márciusi cikke, *Hamarosan vége a koszovói menekültáradatnak* (2015.03.23.), a Koszovóból az Európai Unióba irányuló menekülthullámot járja körül, tehát nem kifejezetten a közel-keleti események által kiváltott menekültkérdésről szól. A cikk rendkívül tárgyilagos, szóhasználata konzekvens és pontos, hiszen csak és kizárólag a *menekült* (3) szót használja, egyéb félrevezető megnevezések a szövegben nem fordulnak elő. Az írás röviden arról szól, hogy a koszovói külügyminiszter üdvöznél a Koszovó és az EU közti szorosabb kötelékek megkötését és az uniós vízumkényszer megszüntetését országával szemben. Ezt a cikk írója a külügyminisztertől származó idézetek sokaságával teszi tárgyihűvé. A Koszovóval kapcsolatos kifejezések 17-szer, az Európai Unióval kapcsolatosak 5-ször fordulnak elő. A cikkben szerepel az is, hogy a koszovói menekültek olcsó és jól képzett munkaerőt tudnának nyújtani az EU számára, hiszen rengeteg szakképzett fiatal használná ki a lehetőséget, hogy bejuthasson az unióba. A cikk írója pártatlanul közli az osztrák kormány álláspontját is, azt, hogy a koszovóiak csak az *idejüket és a pénzüket vesztegetik* (2), ha az uniós menedékkérés pozitív elbírálására várnak. Összességében a cikk szövege tényszerű, a cikkíró vagy a portál nézeteit, véleményét nem tükrözi.

Az Origo szeptemberi cikke, *Németország telítődik menekültekkel* (2015.09.11.), tüzetesen foglalkozik a német menekültügyi politika visszásságaival, a belső politikai ellentétekkel, kiemelve, hogy már a bajor konzervatív CSU sem ért egyet a német kancellár elképzeléseivel. A kancellár döntése viszont *rendkívül kiélezett humanitárius helyzet* (2) eredménye volt, amelynek értelmében a *Magyarországról elindult menedékkérőket/menekülteket* (5) minden fenntartás nélkül be kell fogadni. A cikk írója végig ütközteti egymással a két szembenálló oldalt és érveket, idézeteket és álláspontokat sorakoztat fel. Több forrást is alkalmaz annak érdekében, hogy hiteles legyen mondanivalója (a Passauer Neue Presse, a Münchner Merkur

és a Rheinische Post híreit). Az viszont egyértelműen kitűnik a szövegből, hogy a menekültellenesség jóval nagyobb szerepet kap a cikkben, mint a menekült-befogadó politika. A következőkben erre gyűjtöttünk példákat. Egyrészt, a menekültek ellenőrzés nélküli beengedése olyan negatív kifejezéseket von maga után, mint *példátlan politikai hiba* (1), *elveszítettük az ellenőrzést* (1), *alvóterroristák* (2), *ez már nem felel meg a valóságnak* (1), *kezdi túlterhelni az országot* (1), *az áradat és a szívóhatás érezhetően erősödik* (1), *ezrek szinte ellenőrizhetetlen bejövetele zajlik* (1). A félelmet mi sem mutatja tökéletesebben, minthogy a *terror*, mint szótó 5-ször szerepel a szövegben. Ráadásul élesen megjelenik az európai és a keleti kultúra közti ellentét (*másmilyen az értékrendje és a világképe* (1)), ami meggátolja, hogy ezek az emberek a jövőben sikeresen integrálódhassanak. Ez utóbbi fontos momentum a cikkben belül, hiszen az újságíró egy teljes alfejezetet szán ennek a problémának a kibontására (*Mi lesz később?*). Másrészt, a német kancellár döntése mellett lényegesen kevesebb kifejezést gyűjtöttünk össze, mint *nagy bajban lévő emberek* (2), *méltányos tehermegosztás* (1), *aki nem szorul védelemre, annak mennie kell* (2). A menekülő emberek ezreire használt terminusok tekintetében a *menedékkérő* (2), a *menekült* (8), a *menekültáradat* (1), *nagy bajban lévő emberek* (2) és a *bevándorló* (1) szavak jelennek meg, de a migráns szó egyáltalán nem szerepel a szövegben. Ebből arra következtettünk, hogy a cikk írója tisztában van a fogalmak jelentésével és használatával. A terminusok helyes használatánál sokkal fontosabb kérdések megvitatása kap központi szerepet az írásban, a félelem az iszlám térnyerésétől, valamint félelem a terrorizmus és a menekülthullám összefonódásától (*alvó terroristák is az országba kerülhetnek*).

3.2. 444

A 444 portálról származó *Húsz éve nem menekültek a világban ennyien, mint tavaly* (2015.03.26.) c. cikk írója arról számol be, hogy milyen nagymértékben megnövekedett a menedékkérők száma nemcsak Magyarországon, hanem világszerte egyaránt. Ennek a drasztikus növekedésnek a szemléltetésére két fő csoportot különít el a szövegben: az öt legtöbb menedékkérelmet kibocsátó és az öt legtöbb menedékkérelmet fogadó országot. A rangsor felállítása az *ENSZ menekültügyi trendekről szóló jelentése (UNHCR)* alapján történik. A szöveg mélyebb értelmezésekor kiderül, hogy a legtöbb menekültet kibocsátó ország, azaz Szíria, kiemelt szerephez jut, amelyről összesen hat alkalommal tesz említést a szöveg, vagy tulajdonnévi (pl. *Szíria*) vagy melléknévi formában (pl. *szíriaiak*). Hangsúlyozza, hogy a menedékkérelmet beadó emberek nehéz helyzetét a *háborús konfliktusok* adják, ami megfigyelhető egyaránt Szíriában és Irakban is. Az ipari országokban

beadott menedékkérelmeket illetően *45%-os növekedésről* számol be a 2013-as regisztrált adatokhoz képest. A menekülteket befogadó országok esetében sokkal kevesebbszer fordul elő, hogy kiemel egyes országokat, itt egyedül Magyarország képez kivételt, mely a 7. helyen szerepel. Nyomatékosítja Németország, mint a legtöbb menedékkérelmet befogadó ország jelentőségét, alapvetően mégis egyfajta egységként tekint a befogadó országokra, hiszen többször is *ipari országokként* (2) vagy *nyugatként* (1) emlegeti őket.

A cikkel kapcsolatban a fentiekén kívül még két dolgot fontos kiemelni. Egyrészt, a menekültügy magyar vonatkozásáról is említést tesz, amely kapcsán elmondható, hogy kritikus hangot üt meg a *magyar kormánnyal* (2) szemben. Ez egyértelműen tetten érhető, amikor a kérelmeket kibocsátó országok rangsorában az utolsó helyet elfoglaló *Eritreát* emeli ki – a tárgyilagosságot félretéve – jelezve, hogy az egy *mocskos diktatúra* (1). Majd hozzáteszi, hogy ez az ország a magyar kormány *új partnere az Afrikát és Dél-Amerikát célzó déli nyitás hadműveletben* (1). Másrészt, a menedékkérelmeket beadó személyek megnevezése is kétféleképpen jelenik meg, mint *menedékkérők*, vagy mint *menekültek*. A kifejezések összesen 4–4 alkalommal szerepelnek a cikkben. Fontos kiemelni, hogy a (gazdasági) bevándorló és a migráns szavak a szövegben egyáltalán nem jelennek meg, amely jelzi számunkra, hogy a cikk írója konzisztensen két, egymásnak nem ellentmondó terminust használ.

A 444 szeptemberi cikke, a *150 000 menedékkérő érkezett Németországba, mióta újra ellenőrzik a határokat* (2015.09.29.) című a márciusinál lényegesen rövidebb, szintén a menedékkérők hirtelen megemelkedett számával foglalkozik, azonban a német határellenőrzés visszaállítása utáni helyzetet bontja ki részletesebben. Megfigyelhető ebben a cikkben a *határ* szótóval rendelkező szavak gyakori előfordulása: összesen 3 alkalommal jelenik meg *határ*, *határellenőrzés* és *határsértő* szavak formájában. A cikk írója 150 000 menedékkérőről ad hírt, azonban kiemeli a rendelkezésre álló adatok hiányosságát, bizonytalanságát, hangsúlyozva, hogy *pontos számok* nincsenek birtokukban. A menekültügyet elsősorban Németország és Ausztria vonatkozásában ismerteti, habár itt is megjelenik Magyarország, ugyanis a mellékelt fotó egy *német rendőrt* ábrázol, aki a *Magyarországról érkező menekülteket* veszi nyilvántartásba. A márciusi cikkhez hasonlóan a megnevezés itt is pontos: az író a *menedékkérő* (5) és *menekült* (1) szavakat használja. A két cikk írója nem ugyanaz a személy, tehát a portált jellemző hozzáállásáról beszélhetünk.

3.3. KURUC.INFO

A Kuruc.info márciusi cikke, *2050-ig minden évben félmillió bevándorlót kellene befogadnia Németországnak – véli egy liberális kutatócsoport* (2015.03.30.), egy kutatásról számol be, amelyben Németországnak fel kell készülnie, hogy a jelenlegi munkaerejét adó *baby boom generáció* nyugdíjba fog vonulni és nincs megfelelő számú utánpótlása. Így a következő 35 évben évente kb. félmillió új betelepülővel kellene ezt a hiányt pótolnia Németországnak, hogy a jelenlegi gazdasági fejlődés tartható legyen. A cikket a *bevándorló* szó gyakori használata jellemzi, összesen 7-szer jelenik meg a szövegben, míg a menekült szó csak egyszer. A cikk elemzése során feltűnő volt az idézőjelbe tett szavak használata (*kutató, szakértő* és *menekült* szavak) arra utalva, hogy nem feltétlenül értenek egyet a külföldi munkavállalók beengedésével. Jellemző példa erre a következő idézet: *foglalta össze Németország végleges felszámolásának programját a Bertelsmann Intézet egyik vezető „kutatója”*. Ezeket a szavakat és kifejezéseket mind fontos aspektusoknak tartottuk, amelyekből leszűrhető az objektivitás hiánya, valamint az is, hogy a cikk írója nem törekedett a tárgyilagosság megőrzésére. Megjelenik az az idézet is, amely a cikk írójának ellenérzését váltotta ki: *Már most olyan intézkedéseket kell hoznunk, amelyek Németországot az EU-n kívüli államok polgárai számára is vonzó célponttá teszik*. A felmérést végző egyik kutató álláspontja szerint igenis meg kellene könnyíteni a külföldi, harmadik országból jövő munkavállalók állampolgársághoz jutását, nyelvtanulását, hozzáférését a jóléti szolgáltatásokhoz és védeni őket a diszkrimináció ellen, mert *szükség van rájuk Németországban* (1).

Az író továbbá a felmérés különböző eredményeit részletezi a szövegben, hány uniós és harmadik országból jövő munkavállalónak kellene jönnie Németországba. A *demográfiai katasztrófa* (1) okozta munkaerőhiány még pótolható lenne bizonyos mértékig digitalizálás és robottechnológia által, de mindez elsikkad a cikk vége miatt, amikor a német társadalom fennmaradásáról beszél. Egy külön alfejezetet – *A nemzetszocializmus vereségének következménye* – szán annak a megvilágítására, hogy a német társadalom miért nem *külső erőforrások* igénybevétele nélkül oldja meg ezt a helyzetet. A választ sajátos módon megadja: a konzervatív értékrendet vallók elvesztették a II. világháborút, így elfordultak ettől a világfelfogástól, ma pedig éppen a liberális értékrend miatt tartanak a németek ott, ahol tartanak. A két véglet között a németek elvesztek: *de 1945 óta nem urai többé a saját országuknak*. Mi több, ehhez az író társít némi cionista összeesküvés-elméletet is (*a globális*

cionista elit Németországra vonatkozó tervei megvalósulnak). Ezek alapján a cikket erősen részrehajlónak ítéltük meg.

A Kuruc.info szeptemberi cikke, *Ennyi „új ember” már Merkelnek is kínos: minden mozgósítható rendőrt a „határ lezárásának biztosítására” küldtek* (2015.09.13.), a németországi határellenőrzés ideiglenes visszaállításáról tudósít. Rendkívüli számban jelenik meg a cikkben a *határral* kapcsolatos fogalmak használata. A cikk írója összesen 24 alkalommal használta a *határ*, mint önálló szót, és mint szótővel rendelkező szavakat. A *határ* szót és ennek ragozott formáit 13-szor, a *határellenőrzés* szót 9-szer, a *határrégiók* és *határzár* szavakat 1-1 alkalommal tüntette fel. Ezeken felül kulcsfogalmakként jelentek meg olyan kifejezések, mint a *schengeni megállapodás/övezet/kódex/szabályok* (4) vagy a *német-osztrák* jelző a *határ* szó előtt (3), valamint az *ellenőrzés* szó (4). Mindezek mellett a biztonság megőrzésének kérdése is kiemelt fontosságú a szövegben, erre következtettünk olyan szavak gyakori használatából, mint a biztonság (*belbiztonság, biztonsági okokból*). A biztonság megingásával kapcsolatban egy bizonyos meghatározhatatlan félelmet éreztünk, a *mozgósítható rendőr* (2), *súlyos veszélyeztetés vagy fenyegetés* (1), *21 készenléti rendőrszázad* (1), *riadókészültség* (1) gyakori jelenléte ezt támasztja alá. Ebben az esetben folyamatosan frissülő cikkről volt szó, amely több forrásból is dolgozott: ilyen a német Spiegel Online, a Bild, a Die Presse, az osztrák oe24 hírportál és a magyar HVG és MTI hírek. A szöveg írója nagyon sok helyen konkrét idézeteket közöl az eredeti szövegekből. Ebből az okból kiindulva viszonylag kevés olyan elemet találhatunk, amely a *Kuruc.info* márciusi cikkénél olvasott retorikáját tükrözné. Ezt tapasztaltuk, amikor megvizsgáltuk a menekültekkel kapcsolatos elnevezéseket. A *betolakodó* megnevezés, amely egyértelművé teszi a portál elutasító álláspontját, egyszer fordul elő a vizsgált szövegben, míg a *migráns*, a *menekült* vagy a *bevándorló* szavak a cikkben egyáltalán nem fedezhetők fel. Megtalálhatók még ezen felül olyan kifejezések, mint *új ember* (1), *áradat* (2), de ezeket tompítja a *menedéket kereső emberek* (2) kifejezés. Nem elhanyagolható tényező a már említett és a címben is szereplő *új ember* kifejezés (*Ennyi új ember már Merkelnek is kínos*), amely a német kancellár politikájával szemben érezhető gúnyos hangvételt erősíti fel.

4. HOZZÁSZÓLÁSOK VIZSGÁLATA

Kutatásunk során a cikkek tartalmi elemzését követően, áttértünk a kommentek vizsgálatára. Az 1 251 db hozzászólást kategóriákba soroltuk, aminek eredményeképpen 1 786 esetet kaptunk.

	márciusi kommentek száma	márciusi kategorizált esetek száma	szeptemberi kommentek száma	szeptemberi kategorizált esetek száma	összes kommentek száma	összes kategorizált esetek száma
Origo	11	18	340	655	351	673
444	206	216	496	599	702	815
Kuruc.info	53	80	145	218	198	298
Mindösszesen	270	314	981	1 472	1 251	1 786

1. táblázat: Vizsgált kommentek és kategorizált esetek (rekordok) száma (db.)

Ezt követően az alábbi vizsgálatokat végeztük el:

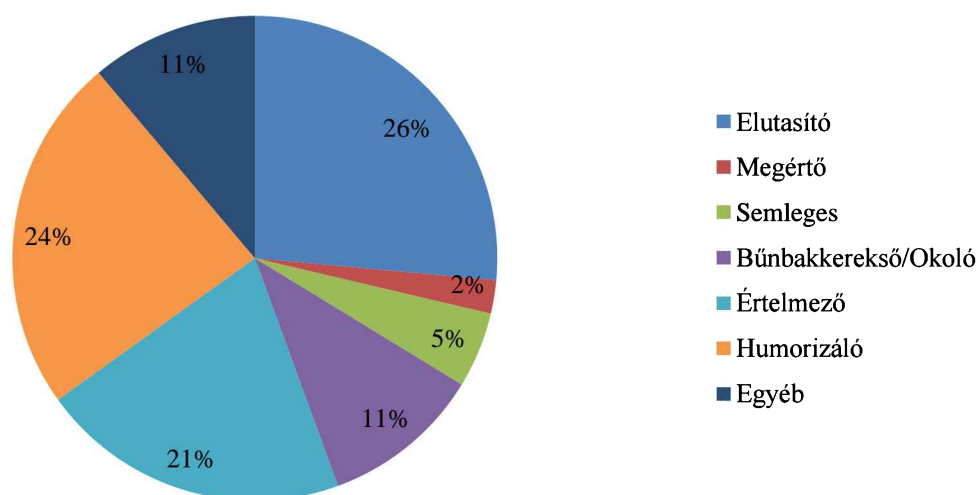
- a) március és szeptember hónap összehasonlítása portálonként,
- b) összes komment vizsgálata portálonként hónaptól függetlenül,
- c) portálok összehasonlítása márciusi kommentjeik alapján,
- d) portálok összehasonlítása szeptemberi kommentjeik alapján,
- e) márciusi és szeptemberi kommentek összehasonlítása portáltól függetlenül.

Vizsgálatainkban az összehasonlításoknál, a cikkenként eltérő kommentszámok miatt az egyes kategóriák százalékos arányával határoztuk meg a mennyiségi változások mértékét.³⁸

4.1. ORIGO MÁRCIUSI ÉS SZEPTEMBERI ADATAINAK BEMUTATÁSA

Az Origo hírportálon a márciusi és a szeptemberi cikkeknél összesen 342 kommentet gyűjtöttünk ki. Az Origo összes kommentjeinek megoszlását a 6. ábra mutatja be.

³⁸ A szöveg további részében nagy kezdőbetűvel jelezzük az egyes kategóriák elnevezését.

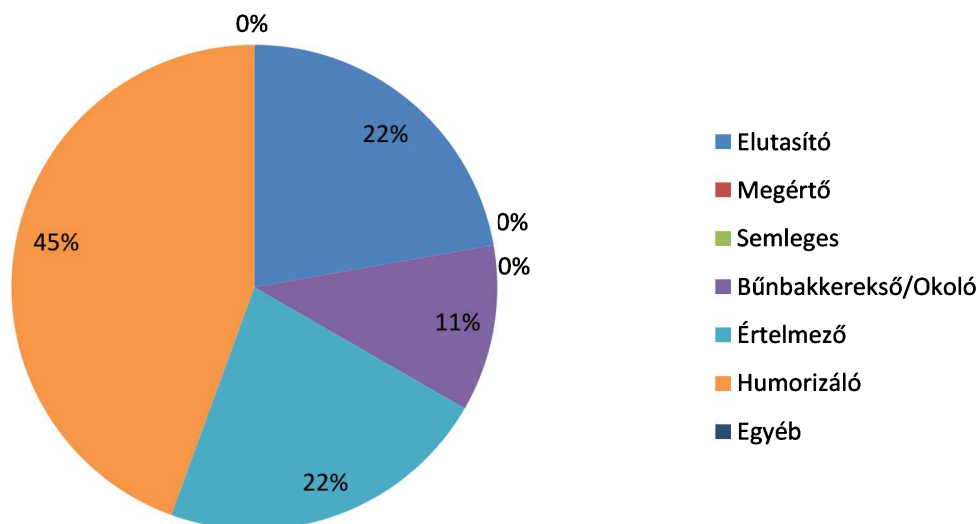

6. ábra: Az Origo márciusi és szeptemberi cikkei alatti rekordok megoszlása

Láthatjuk, hogy az Elutasító kategóriába érkezett a legtöbb komment, amely az egész 26%-át teszi ki. Alacsony azoknak a száma, akik egyetértenek azzal, hogy Európa fogadja be a migránsokat és menekülteteket. A válság megítélése a közvéleményben jelentősen megmutatkozott a kommentelők véleményeiben is, ez látszik a negatív véleménnyel bírók arányán. A Humor kategória esetében 24%-os eredményt kaptunk. A következő csoport az Értelmező, melynek százalékos aránya 21%-ot tett ki. Az Egyéb illetve a Bűnbakkereső/Okoló kategória azonos, 11%-kal képviseltette magát. A Semleges kommenteknél csupán 5%-ot kaptunk, ami azt jelenti, hogy a 342 komment közül 34-en nem a témához kapcsolódóan írták meg véleményüket. a Megértő pedig az utolsó helyre került 2%-kal. A fenti adatokból kiderül, hogy az Origo hírportálon vizsgált cikkekhez hozzászólók meglehetősen elutasítóan viszonyulnak a menekültekhez, erre utal az is, hogy a legtöbb százalékot az Elutasító kategória kapta.

4.2. ORIGÓ MÁRCIUSI ÉS SZEPTEMBERI HOZZÁSZÓLÁSAINAK ÖSSZEHASONLÍTÁSA

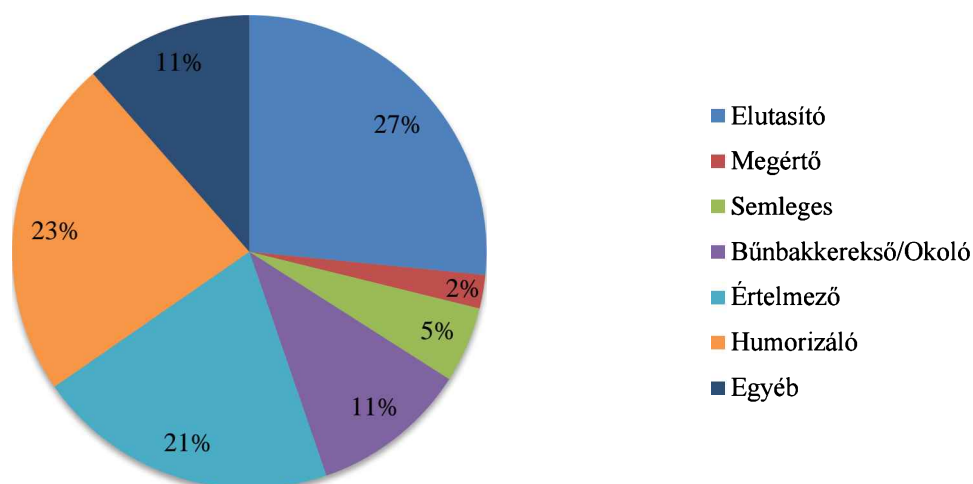
Az Origo hírportál márciusi cikkében 18, míg a szeptemberiben 655 volt a már kategorizált esetek száma. A két hónap eredményei rávilágítanak arra, hogy miként változott a kommentek száma illetve, hogy a hozzászólók fellépése milyen mértékben változott meg az események változásával.

7. ábra: Az Origo márciusi cikke alatt lévő rekordok százalékos megoszlása

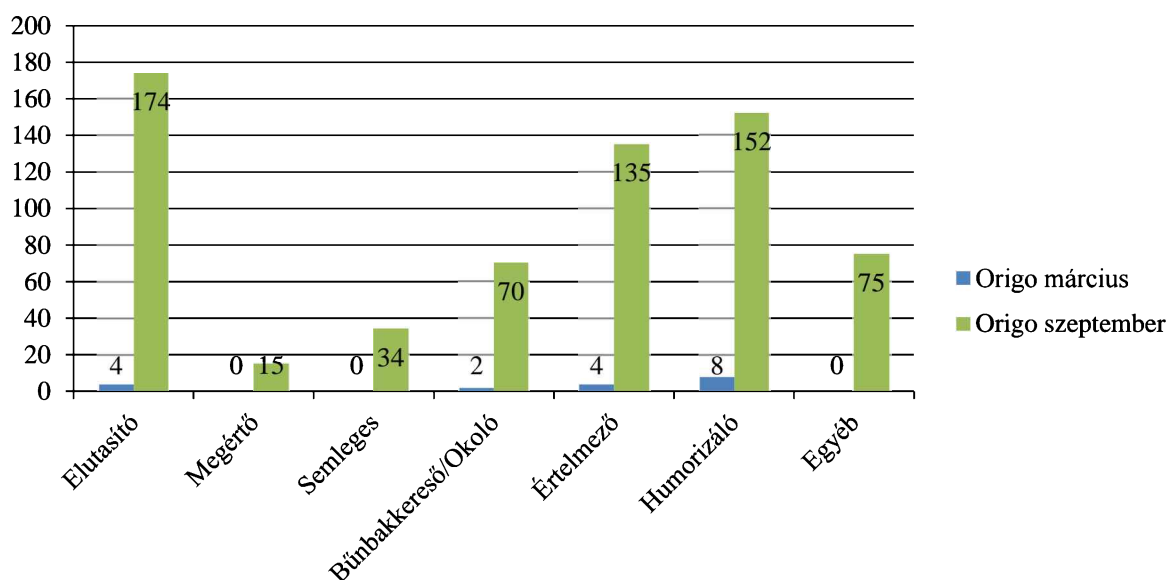
Az ábrán jól látszik, hogy a legnagyobb értékek az Elutasító, Humorizáló illetve Értelmező kategóriák mellett találhatóak. Az esetek közel egyharmada humorral közelített témához. Mivel ez a kategória képviseli a legnagyobb százalékot márciusban, arra enged következtetni, hogy az emberek a frissen kialakult menekülthelyzetet még nem vették komolyan, nem tudtak érdemi hozzászólásokat adni, ami nem meglepő, hiszen márciusban a téma még nem forrott ki. A második legnagyobb érték az Elutasító és az Értelmező csoportnál található. A hozzászólásokban észrevehető, hogy az emberek próbálják értelmezni a frissen kialakult helyzetet, azokra megoldási javaslatokat adni, de az elutasító táborhoz tartozók száma is magas. A Bűnbakkereső/Okoló csoportba tartozó rekordok 11 százalékkal vannak jelen. A Semleges illetve a Megértő csoportokhoz pedig nem tudunk hozzászólást kapcsolni az Origo márciusi cikkénél.

A márciustól szeptemberig tartó időszakban a jelenséggel kapcsolatban jelentős változások következtek be, ami a kommentek számában és jellegében is tükröződik. Ez a migrációval és menekültüggyel kapcsolatos rendkívüli eseményeknek és azok következményeinek tudható be. A válság fokozódásával párhuzamosan szélesedett a hozzászólók köre, illetve a hosszabb távú kérdések és megoldási javaslatok megítélése.

8. ábra: Az Origo szeptemberi cikke alatt lévő rekordok százalékos megoszlása

A 8. ábra alapján az Elutasító tábor képezők aránya növekedett márciushoz képest. Ezt követik 23%-kal a Humorizáló, majd 21%-kal az Értelmező kategóriába sorolt hozzászólások. Ha összevetjük ezt a 3 csoportot, láthatjuk az ábrán, hogy az összes rekord majdnem 3/4-ed részét teszik ki. A sorban következő kategória 11%-kal a Bűnbakkerekső/Okoló, a Semleges csoport 5%-ot, míg a Megértő pedig 2%-ot mutat.

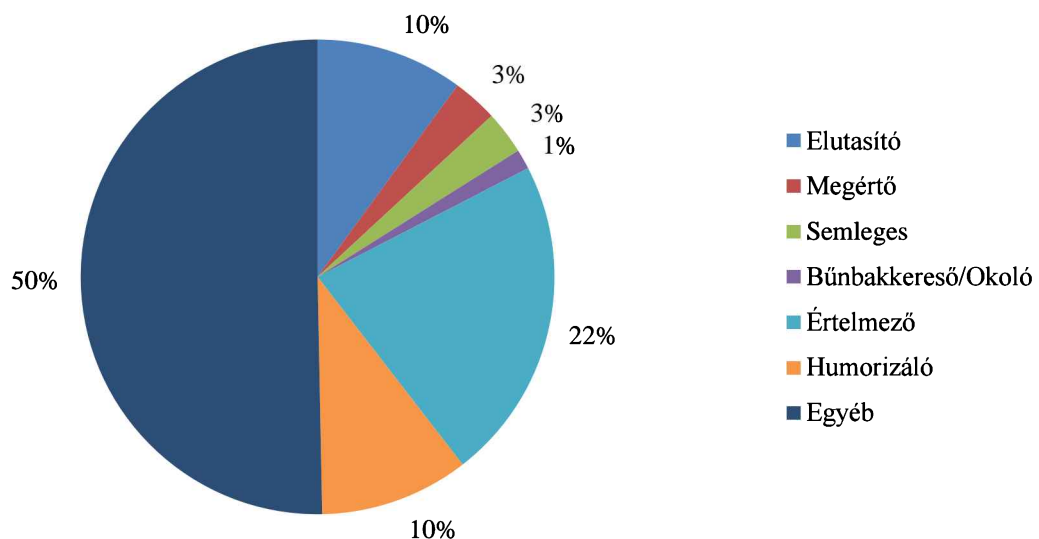
9. ábra: Az Origo márciusi és szeptemberi rekordjainak összehasonlítása

Összességében elmondható, hogy márciusról szeptemberre megugrott a kommentelők száma, ami nem meglepő, hiszen a válság előrehaladtával egyre többen kapcsolódtak be a téma véleményezésébe. Az Elutasító kategória 22%-ról 27%-ra növekedett, a Megértő kategória

szintén növekedett 0%-ról 2%-ra, a Semleges 5%-ra, a Bűnbakkereső/Okoló csoport nem mutatott jelentős változást, hiszen maradt 11%, az Értelmező 1%-ot csökkent. A legjelentősebb változás a Humor kategóriában mutatkozott meg, ahol még márciusban 45%-os arány volt megfigyelhető, míg szeptemberre lecsökkent 23%-ra. Ez a menekülthullám súlyosságának növekedésével kapcsolható össze illetve azzal, hogy az emberek elkezdtek komolyabban viszonyulni a témához. A közvéleményben bekövetkezett változások azt sugallták, hogy nagyobb mértékű változásra kellett számítanunk az Elutasító kommentelők körében, de a szám mindössze 5%-kal növekedett.

4.3. A 444 MÁRCIUSI ÉS SZEPTEMBERI ADATAINAK BEMUTATÁSA

A 444 esetében a mintavételül szolgáló két cikk alól összesen 815 kommentet gyűjtöttünk ki.

10. ábra: A 444.hu márciusi és szeptemberi cikkei alatti rekordok megoszlása

Az összes rekord valamivel több, mint 50%-át az Egyéb kategóriába tudtuk besorolni, vagyis a 815 esetből 410 alkalommal nem a témához kapcsolódóan fejtették ki véleményünket a hozzászólók. Ennek oka semmiképp nem a téma iránti érdektelenségben keresendő, sokkal inkább arról van szó, hogy nagyon sok esetben a válsággal kapcsolatban felmerült egyéb témában alakult ki heves vita, amelyet azonban már nem tudtunk közvetlenül kutatásunk tárgyához kapcsolni, ezért soroltuk az Egyéb kategóriába.

A többi kategória a maradék 50%-on osztozik. Ezek közül a második legtöbb kommenttel az Értelmező kategória rendelkezik, amely 180 esetével 22%-ot tesz ki. Ennek alapján úgy tűnik, hogy a 444 portál kommentelő közösségének e körében – amennyiben nem vesszük figyelembe az Egyéb kategóriát – a legjellemzőbb hozzáállás a migrációs válság és menekültválság valamilyen módon történő értelmezése, megoldása. Mindazonáltal fontos

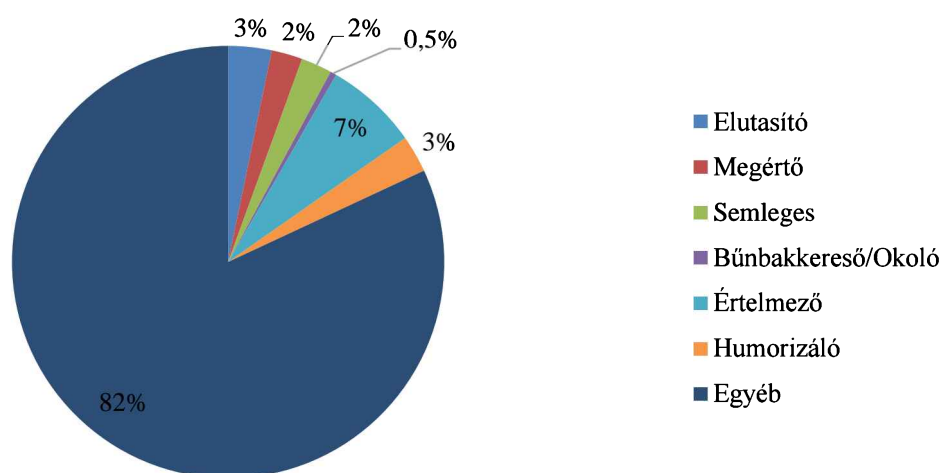
megjegyezni, hogy az Értelmező kategória nem feltétlenül jelentett semlegességet, tehát előfordulhat, hogy egy értelmező hozzászólás elutasító vagy megértő elemeket is hordozott magában.

Az Értelmező kategóriát követően két azonos aránnyal bíró kategória következik, az Elutasító és a Humorizáló. Ahogyan a hónapokat külön tárgyaló részben is jellemzően közel áll majd ez a két kategória egymáshoz, úgy ez ebben az összesítésben is megmutatkozik. A két kategória kommentjeinek számát tekintve is mindössze 1 hozzászólásnyi különbség van, az Elutasítóba 82, míg a Humorizálóba 83 kommentár került besorolásra. A kommentelők felől érkező elutasítás határozottan jelen van, hiszen a 10% – kiváltképp a fennmaradó kategóriák kis százalékos arányához mérten – jelentősnek számít. Ha ehhez hozzávesszük, hogy az Elutasító és a Humorizáló kommentek között milyen erős összefüggés van, akkor ez az attitűd még markánsabbnak tekinthető. Az Elutasító kategóriát a Megértővel összevetve elmondható, hogy a Megértő hozzászólások az Elutasító 30%-át adják, vagyis mintegy háromszor több az Elutasító komment a Megértőhöz képest, így egyértelműen kijelenthető, hogy az Origóhoz hasonlóan, a 444-en hozzászólók között is jellemzően nagyobb mértékű az elutasítás.

Az ismertetett kategóriákhoz hasonlóan a Megértő és a Semleges kategóriák is megegyező százalékos aránnyal rendelkeznek (3–3%). Előbbi 25, utóbbi 24 esetet jelent. Az utolsó helyet az összesítésben is a Bűnbakkereső/Okoló hozzászólások adják összesen 1%-kal, amit mindössze 11 rekord reprezentál a 815-ből.

4.4. A 444 MÁRCIUSI ÉS SZEPTEMBERI HOZZÁSZÓLÁSAINAK ÖSSZEHASONLÍTÁSA

A 2015 márciusában a 444 portálon összesen 216 kommentet vizsgáltunk meg.

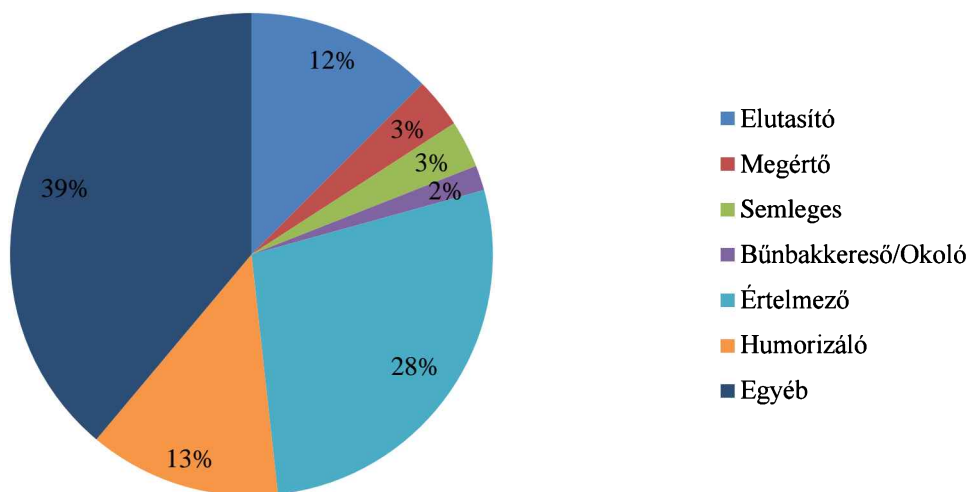

11. ábra: 444.hu márciusi cikke alatt lévő rekordok százalékos megoszlása

Az ábra alapján megállapítható, hogy az Egyéb kategóriába került a legtöbb hozzászólás, 177 komment, amely az összes 82%-át jelenti. Ezzel élesen elkülönül a többi csoporttól, amelyek aránya nagyjából azonos szinten mozog. Valószínűsíthető, hogy a téma még nem mozgatta meg a hozzászólókat márciusban, ezért született ilyen sok „off-topic” komment.

A Megértő és a Semleges kategóriák esetében azonos számú (5–5) kommentet találtunk, így százalékos arányuk is azonos (2–2%). Ennél csupán 1%-kal több az Elutasító és Humorizáló kategóriák aránya (3%). Előbbi esetében 7, utóbbinál 6 hozzászólásról beszélhetünk. Az előbbieken vizsgált kategóriákat mintegy közrefogják a Bűnbakkereső/Okoló és az Értelmező kategóriák, amelyek aránya kevésbé mozog egy szinten a többivel. A Bűnbakkereső/Okoló kategóriába mindössze egy komment került, ezáltal az összes kategória közül ez sorolható az utolsó helyre. Az Értelmező kategóriába 15 kommentárt soroltunk, amelyek aránya 7%, ezáltal ez a második legtöbb hozzászólással bíró kategória. Mindebből arra lehet következtetni, hogy 2015 márciusában a markáns vélemények száma viszonylag kevés volt a menekültkérdéssel kapcsolatban. Ugyanakkor már március hónapban is megfigyelhető a többi attitűdhöz képest nagyobb arányban megjelenő, a helyzetet értelmező hozzáállás (7%). A későbbiekben látni fogjuk, hogy a válság értelmezésére való törekvés a szeptemberi hozzászólások esetében is meghatározó lesz. A Megértő és az Elutasító kategóriák között ekkor még csekély, a különbség mindössze 1%. Igaz, az Elutasító kategória kommentjeinek számát tekintve kettővel már márciusban is megelőzi a Megértő hozzászólásokat, jelentős következtetéseket a kommentelők hozzáállását illetően ilyen kismértékű eltérés esetén nem vonhatunk le.

A 12. ábra a 444 százalékos adatait mutatja a szeptemberi mintavétel alapján.

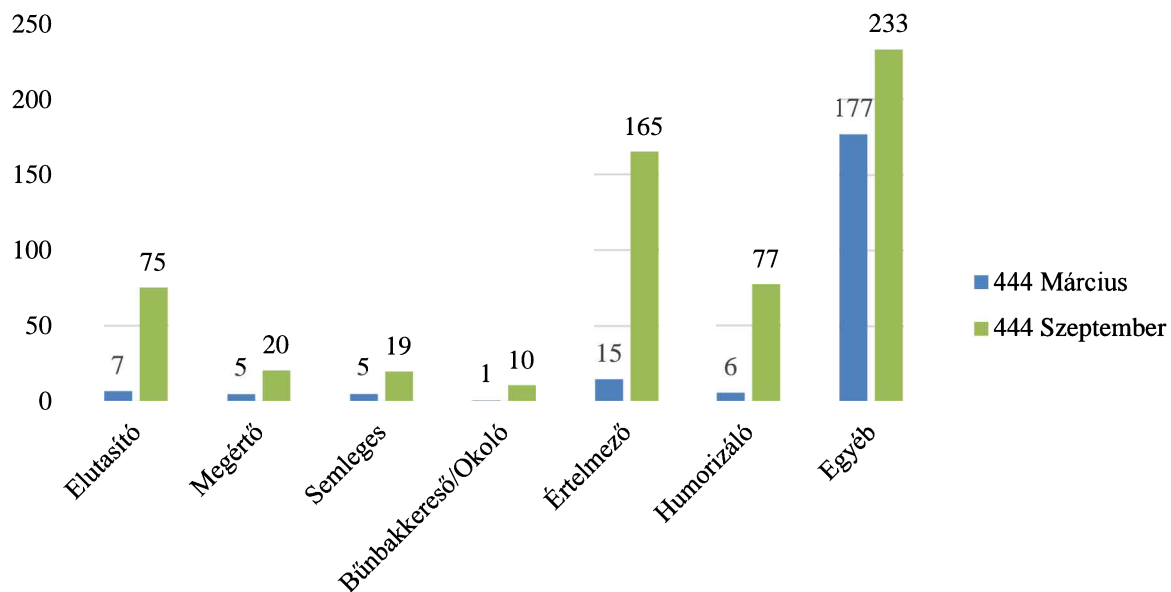
12. ábra: A 444.hu szeptemberi cikke alatt lévő rekordok százalékos megoszlása

A szeptemberi adatokat bemutató ábra alapján elmondható, hogy a Humorizáló és Elutasító kategóriák ebben az időszakban is szinte azonosak. Az Elutasító kategória 75 kommenttel 12%-ot tesz ki, míg a Humorizáló kommentekhez soroltak száma 77, így százalékos aránya 13%. Mivel egy kommentet tartalmától függően több kategóriába is besorolhattunk, ezért a két kategória viszonylag közeli százalékbeli aránya nem véletlen; esetenként az elutasító kommentárok humorizáló hangvétellel vegyültek.

A Megértő és a Semleges kategóriák ebben az esetben is majdnem teljesen megegyeznek. Előbbi 20, míg utóbbi 19 kommenttel szerepel az ábrán, így az összesen 599 kommentnek külön-külön a 3%-át teszik ki. Szembetűnő, hogy a szeptemberben vizsgált hozzászólások esetében a Megértő és az Elutasító kategóriák közötti különbség jelentősen megnőtt. Az Elutasító kategóriába sorolt kommentek száma 75 volt szeptemberben, ami az összes komment 12%-át jelenti, vagyis ebben a hónapban mintegy négyszer annyi elutasító hozzászólás figyelhető meg, mint amennyi a Megértő kategóriába került besorolásra.

A kommentárok többségét továbbra is a menekültkérdéstől elkanyarodó Egyéb kategóriába tartozó hozzászólások adták 39%-kal. Az arányok jelentősen átrendeződtek márciushoz képest és már nem annyira jelentős ez a fölény a többi kategóriához képest. Sokkal több ember foglalt állást a témában és mondta el a véleményét, vagy csak egyszerűen nem kanyarodott el a témától. Különösen a már márciusban is a második legtöbb kommenttel rendelkező Értelmező kategória az, amelynek aránya számottevően megnövekedett, 28%-ot ért el. A legkevesebb komment pedig ezúttal is a Bűnbakkereső/Okoló kategóriába került 2%-kal.

Az egyes kategóriák márciustól szeptemberig történő változásának szemléltetésére szolgál az alábbi ábra, amely a kommentek számát mutatja egymáshoz viszonyítva március és szeptember hónapokban.

13. ábra: A 444.hu márciusi és szeptemberi cikkei alatt lévő rekordjaink száma

Március hónapban 216, míg szeptemberben 599 kommentet gyűjtöttünk ki a mintavételül szolgáló menekültkérdéssel kapcsolatos cikkek alól. Ennek alapján megállapíthatjuk, hogy jelentősen megnövekedett az érdeklődés a téma iránt március és szeptember között a 444-en. Ez csaknem háromszoros növekedést jelent. A kategóriák közül négy olyat is ki lehet emelni, amelyek esetében tízszeres vagy annál többszörös növekedést figyelhettünk meg márciusról szeptemberre.

A legjelentősebb mértékben a Humorizáló kategória hozzászólásainak száma változott meg. A menekülthelyzettel kapcsolatosan élcelődő márciusi kommentárok száma ugyanis 8%-a a szeptemberinek, ami majdnem tizenháromszoros növekedést jelent. Ezt követi a kialakult helyzetet értelmező kategória hozzászólásainak a száma. Szeptemberben 165 komment érkezett a márciusi 15 darabhoz képest, vagyis a márciusi szám a szeptemberinek 9%-a, ami azt jelenti, hogy fél év alatt kerekén tizenegyszeres növekedés történt. Ezzel majdnem azonos mértékben növekedett meg az Elutasító kategória hozzászólásainak a száma, 10,7-szer több Elutasító kommentet különíthettünk el szeptemberben, mint márciusban. A Bűnbakkereső/Okoló hozzászólások pedig éppen tízszeres növekedést mutattak, miután egyről tízre változott a számuk az eltelt idő alatt.

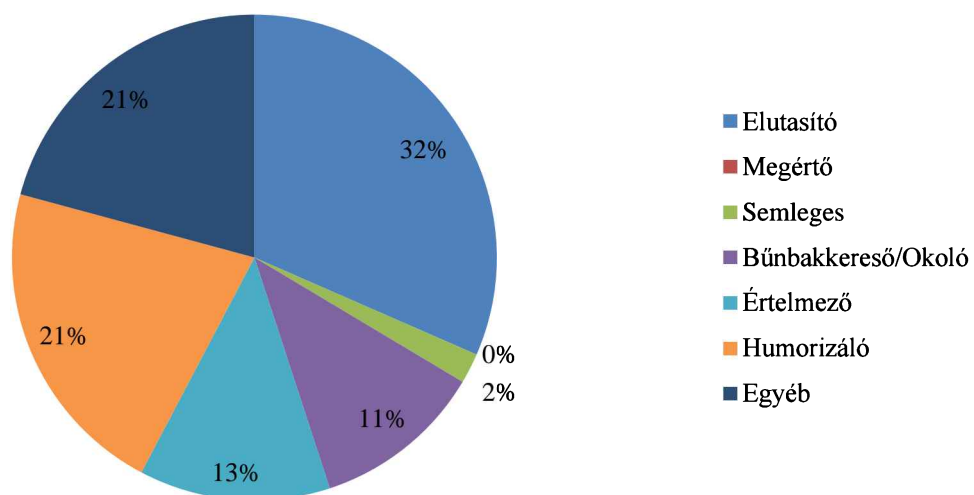
Az elutasító kommentekhez képest lényegesen kisebb arányban növekedett a Megértő kategória hozzászólásainak a száma; márciusához képest négyszeres növekedést produkált szeptemberre. A Semleges kommentárok minimális eltérést mutatnak a Megértőkhöz képest. Ez nyilvánvalóan növekedési arányukban is, ugyanis a Semleges kategória csaknem ugyanolyan mértékben növekedett, mint a Megértő, mintegy 3,8-szorosára. Legkisebb

növekedés pedig az Egyéb kategória esetében érhető tetten, amely márciusi kommentjeinek száma a szeptemberi 75%-át adja.

Össességében a 444 esetben három kategória kivételével (Megértő, Semleges, Egyéb) a hozzászólások kategóriánkénti összetétele jelentős mértékben megváltozott. Különösképpen figyelemreméltó a Megértő és az Elutasító kommentek közötti diszkrepancia, amely jelzi, hogy az elutasítás a portálon hozzászólók részéről fél év leforgása alatt óriási mértékben megnőtt, amihez képest az empátia és a szolidaritás sokkal kisebb mértékben változott.

4.5. KURUC.INFO MÁRCIUSI ÉS SZEPTEMBERI ADATAINAK BEMUTATÁSA

A Kuruc.info cikkei alatt lévő hozzászólások adatgyűjtésének eredményeképpen összesen 298 kommentet soroltunk be.

14. ábra: A Kuruc.info márciusi és szeptemberi cikkei alatti rekordok megoszlása

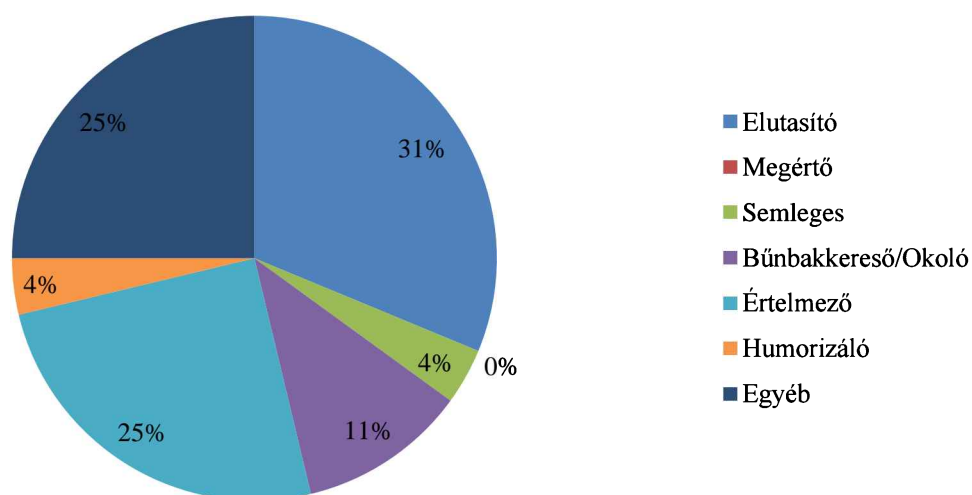
A Kuruc.info oldaláról feldolgozott hozzászólások közel egyharmada, 94 volt Elutasító, amely a legnépesebb kategóriának bizonyult. Ezzel szemben, egyetlen Megértő kategóriába sorolható hozzászólás se érkezett adatgyűjtésünk lezártáig. Bár a kommentelők körében a téma megosztottságot okozott, semlegességet aligha, mivel mindössze 6 Semleges hozzászólást regisztráltunk, ami az összes hozzászólást tekintve elenyésző mennyiség. A harmadik legkevesebb kommentet tartalmazó kategória a Bűnbakkereső/Okoló csoport volt, ami csupán 34 darab hozzászólást tartalmazott. 4 darabbal több Értelmező bejegyzés született, ami még így is csekély a közel kétszer annyit, összesen 64 esetet magába foglaló Humorizáló kategóriához képest. Ez a kategória bizonyult az Elutasító után a második legnagyobb számú csoportnak. Az Elutasító, a Humorizáló és az Egyéb kategóriák kiemelkednek a többi

kategória közül, mivel e három csoport tartalmazza az összes komment közel háromnegyedét, míg a maradék négy kategória csupán 26%-on osztozik és valójában csak három kategória közt oszlik meg. A Semleges kategória elenyésző eset és százalék száma mellett, a Bűnbakkereső/Okoló és az Értelmező kategóriába sorolt hozzászólások együtt teszik ki a már említett 26%-ot, de még így is elmaradnak az Elutasító kommentek 32%-ától.

Adataink arra engednek következtetni, hogy a cikk hozzászólói inkább menekültekkel szembeni elutasító magatartás hívei. Valamint a Megértő kategória 0%-a és a Semleges kategória (6; 2%) is ezt támasztja alá. A Bűnbakkereső/Okoló és az Értelmező kategóriákba sorolt hozzászólások mindegyike, eltérő módon ugyan, de az események hátterét kívánja bemutatni, azonban ezek még az összes komment negyedét sem érik el. A Humorizáló kategória kapcsán fontos megemlítenünk, hogy – ahogyan korábban jeleztük – ide gyakran olyan kommentek is kerültek, melyek már egy másik kategóriában is megtalálhatók. A felhasználók az ilyen eseteknél a humort, mint szemléltető eszközt használták álláspontjuk alátámasztására. Így történhetett az, hogy a hozzászólások összesítése után az Elutasító kategória mellett a Humorizáló lett a legnagyobb. Ugyanakkor arról se szabad megfeledkezni, hogy a humor egyik fő típusa ezekben a hozzászólásokban az irónia. Itt kaptak helyett a szélsőséges, gúnyos sértésekkel teli megjegyzések, amelyek egyszerre tartoztak az Elutasító kategóriába is.

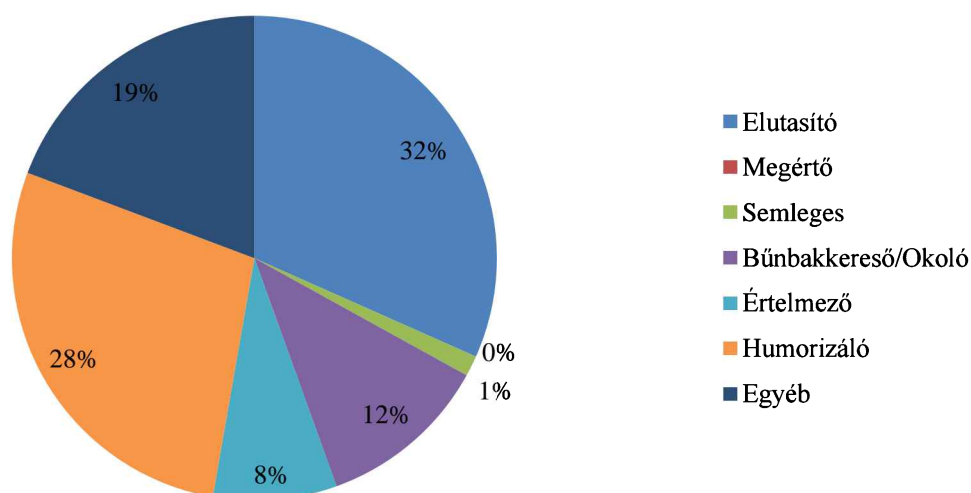
4.6. KURUC.INFO MÁRCIUSI ÉS SZEPTEMBERI HOZZÁSZÓLÁSAINAK ÖSSZEHASONLÍTÁSA

A kuruc.infós cikkek alatti hozzászólások összesített elemzése mellett kutatásunk másik célja a két hónap cikkei közt bekövetkező változások bemutatása és annak elemzése volt. A Kuruc.info márciusi cikke alatt 80, a szeptemberi alatt már 218 elemet soroltunk kategóriákba. A két hónap közötti eltérésre – ahogy az előző hírportálok esetében, úgy itt is – a téma aktualitása ad magyarázatot.

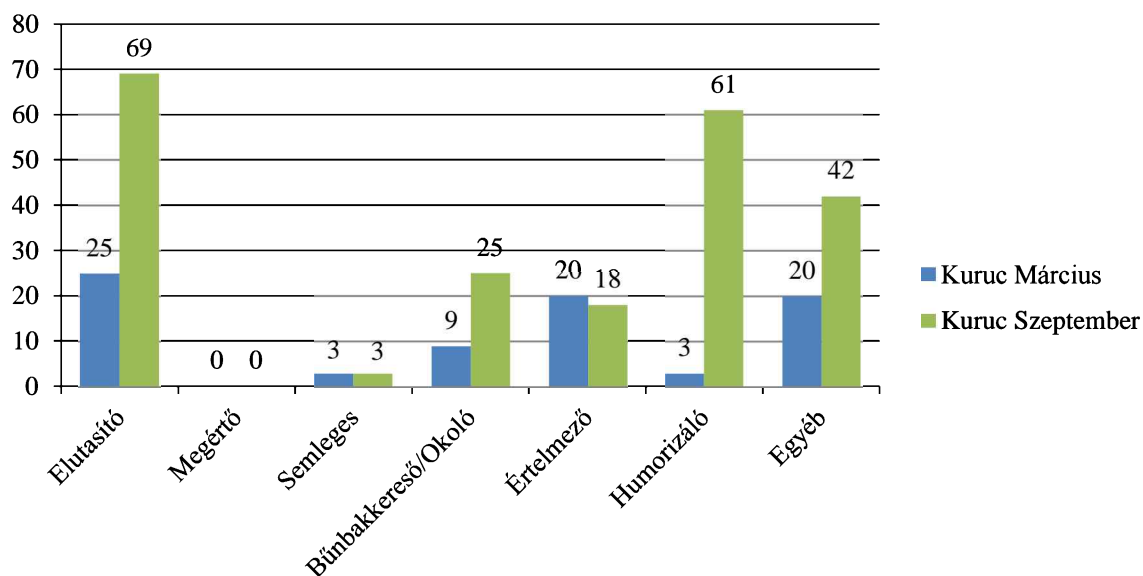
15. ábra: A Kuruc.info márciusi cikke alatt lévő rekordok százalékos megoszlása

A két kimagasló érték az Egyéb kategória mellett, az Elutasító és az Értelmező kategóriába sorolt kommentek. Míg az előbbi kategóriába 25 addig az utóbbiba 20 hozzászólás tartozik. A hozzászólások közel egyharmada elutasító a menekültekkel szemben, míg negyedük megpróbálja valamilyen módon értelmezni vagy kezelni a kialakult helyzetet. A Bűnbakkereső/Okoló kategória 9 darab hozzászólást, azaz a kommentek 11%-át tartalmazza. A hozzászólások közt csupán 3 darab humoros komment szerepelt. A márciusi Kuruc.info cikk alatt nem született a menekültekkel szembeni pozitív, megértő komment. A hozzászólók 3%-a pedig semleges maradt. A 2015. szeptemberi események után várható volt, hogy mind a hozzászólások száma, mind azok aránya változni fog.

16. ábra: A Kuruc.info szeptemberi cikke alatt lévő rekordok százalékos megoszlása

A szeptemberi cikk alatt a hozzászólók közel egyharmada negatív, elutasító hangnemet ütött meg a menekültekkel szemben, míg a kommentek közel ugyanekkora része tartalmazott humoros vagy annak szánt elemeket. A szeptemberi cikk alatti 61 darab Humorizáló esetével szinte egyedüli kihívója maradt az Elutasító kommentek 69 esetének. A válságot értelmezni akaró, valamiféle megoldást ajánlani próbáló hozzászólások 8%-ot, a Bűnbakkereső/Okoló kommentek 12%-ot tettek ki. Semlegesbe sorolt hozzászólás mindösszesen 3 darab volt, amely a kommentek 1%-át teszi ki. A Kuruc.info szeptemberi cikkében se találunk egyetlen olyan hozzászólást sem, mely a Megértő kategóriába, azaz a migránsokkal kapcsolatban pozitív megnyilvánulások közé tartozna.

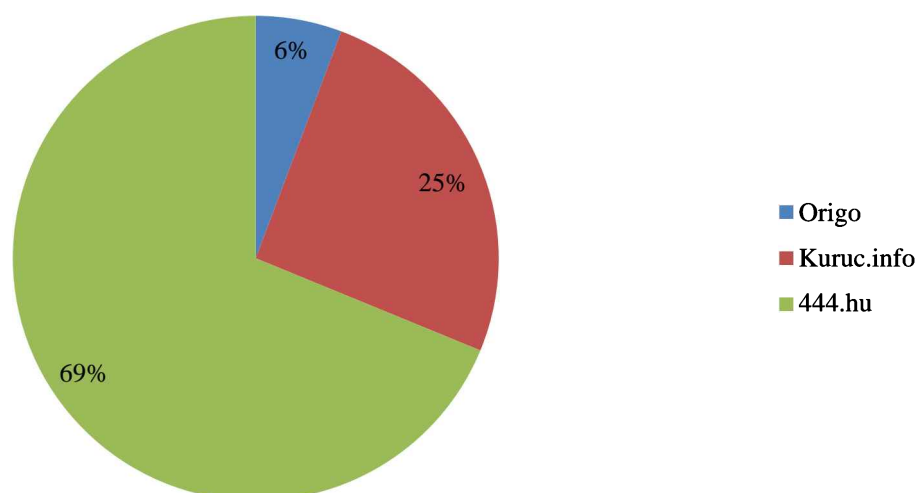
17. ábra: A Kuruc.info márciusi és szeptemberi cikke alatt lévő rekordjainak száma

Megfigyelhető, hogy átalakulás történt mind mennyiségileg, mind a kommentek kategorikus arányaiban. Ez alól egyetlen kivételt a Megértő kategória 0%-a jelenti, amely a vizsgált cikkek alatti hozzászólásokban márciusról szeptemberre nem változik. Kismértékű változást hozott az Elutasító hozzászólások százalékanak növekedése. Ugyanakkor, nem szabad elfelejteni, hogy az Elutasító kommentek száma így is csaknem megháromszorozódott és a 69 rekord csak 11-gyel marad el a márciusban vizsgált összes besorolt eset számától. Továbbá az Elutasító kategória mennyiségileg és ezzel együtt arányaiban is mindkét vizsgált adathalmazban kiemelkedő. Ezzel szemben a Semleges kommentek száma változatlan maradt, arányaiban viszont 2%-kal csökkent. Csökkent a migrációs válságot és menekültválságot, illetve a menekültek helyzetét értelmezni és a problémákra megoldást nyújtani kívánó hozzászólások száma és ezzel párhuzamosan a százalékos részesedése. Habár ebben az esetben csupán két esettel kevesebb került ebbe a kategóriába, ez 17%-os csökkenést jelentett. Az Elutasító kommentekhez hasonlóan, ugyancsak 1%-kal nőtt a Bűnbakkereső/Okoló rekordok száma. A legmarkánsabb változást a Humorizáló kategóriába sorolt kommentek mennyiségének drasztikus megugrása jelenti, mely nagyságrendileg meghúszoszozódott. Arányaiban 4%-ról 28%-ra nőtt, a második legjelentősebb halmazzá vált. A más kategóriákba nem sorolható, Egyéb kommentek száma is megnőtt. Összességében azonban az ilyen hozzászólások százalékos csökkenése állapítható meg, hiszen a márciusi 25% után a szeptemberi hozzászólások 19%-a nem volt sehova besorolható.

A két vizsgált időpont közötti változásokból megállapítható, hogy bár a radikálisabb kommentek száma nagymértékben növekedett, ez a többi kategóriához viszonyítva csupán 1%-os pozitív változást jelentett, így nem tekinthető jelentősnek. Előzetesen azt feltételeztük, hogy sokkal drasztikusabb emelkedést fognak hozni a szeptemberi események az elutasító kategória tekintetében. Az emelkedés valóban bekövetkezett, de az előzetes várakozásokhoz képest az Elutasító kategória helyett a Humorizáló kategória száma és aránya változott szignifikánsan. A márciusról szeptemberre történő változások másik tanulsága az Értelmező kategóriába sorolt kommentek számának és arányának csökkenése. Ezen felül az empátia teljes hiánya tapasztalható a vizsgált hozzászólásokban, amit a Megértő kategóriába sorolt hozzászólások teljes hiánya mutat. Kutatásunk során a Kuruc.info weboldalról csupán e két cikk alatti hozzászólásokat dolgoztuk fel, így a kommentelők szűk rétegének hozzászólásait elemeztük.

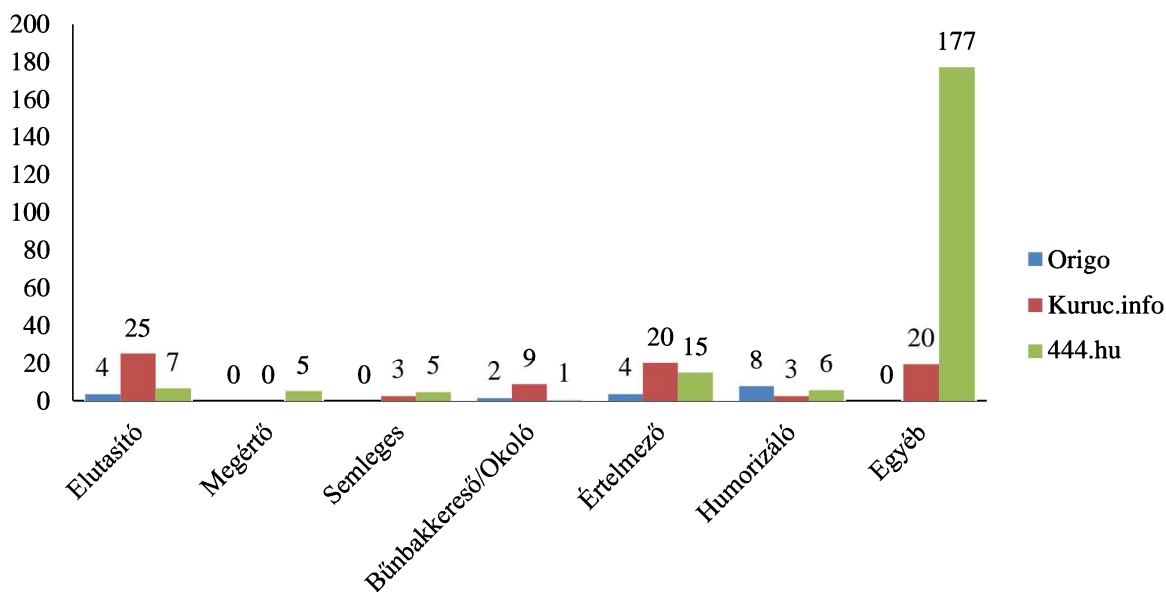
4.7. A HÁROM PORTÁL MÁRCIUSI CIKKEIHEZ ÍRT HOZZÁSZÓLÁSOK

A következő részben a 444., az Origo és a Kuruc.info kiválasztott márciusi cikkei alatt megjelenő kommenteket hasonlítjuk össze számuk, megoszlásuk, illetve a kategóriák alapján. Lényeges különbség van a kategorizált rekordok számában. Amíg az Origo cikke alatt 18 rekord igazolta, hogy az olvasók körében nem volt kifejezetten népszerű téma az eszkalálódó menekülthelyzet, addig a Kuruc.info vizsgált cikkénél 80 kategóriabejegyzést szült. Ezekkel szemben a 444 olvasóközönsége több mint két és félszer nagyobb érdeklődést mutatott a téma iránt. 216 alkalommal tudtuk besorolni a hozzászólásokat.

18. ábra: A márciusi rekordok portálok közötti százalékos megoszlása

A kommentek eloszlásában is hasonlóan markáns különbségeket fedezhetünk fel: a legkiegyenlítettebb megoszlás a Kuruc.info cikke alatt található, ugyanis itt szinte harmadolja a felosztást az Elutasító, az Értelmező és az Egyéb kategória, míg a többi kategória csak alig, vagy egyáltalán nem jelenik meg. Hasonlóan megoszlás jellemzi az Origo cikkét is, ebben az esetben azonban az Elutasító és az Értelmező kategóriák mellett a Humorizáló kategória kapott nagyobb hangsúlyt. Abszolút elkülönülő nem csak az esetek számában, hanem azok megoszlásában is a 444, ugyanis itt az Egyéb kategória a legmeghatározóbb 82%-kal. A fennmaradó 6 kategória közül csak az Értelmező emelkedik ki minimális mértékben, a többi megközelítőleg ugyanakkora százalékot ért el.

19. ábra: A márciusi rekordok száma kategóriák és portálok szerint (db.)

Ha kategóriákra bontva kezdjük vizsgálni a hozzászólásokat, az Elutasító kategória esetében közel azonos értékeket figyelhetünk meg. A Kuruc.info cikke alatt találkozunk – számszerűleg és arányában is – a legtöbb Elutasító kategóriába tartozó hozzászólással (31%). 22%-kal a második helyre kerültek az Origo kommentjei, harmadik helyre pedig a 444, ahol csupán 3% az Elutasítók aránya. Ez azt mutatja, hogy átlagolva az eredményeket, a rekordok 18,7%-a már márciusban is elutasítónak bizonyultak.

A Megértő és a Semleges kategória közösen vizsgálható minimális jelenlétük miatt. Az Origo esetében ezekről a kategóriákról márciusban nem is beszélhetünk, ugyanis nem volt egy darab ebbe a kategóriába sorolható komment sem. A Kuruc portál esetében nem talákoztunk Megértő kategóriába eső kommenttel és a Semleges csoportba is csupán 4% volt sorolható. A 444-en mindkét említett kategória 2–2%-ot ért el. Eredménye azonban kiemelkedik a másik két hírportál mellett, ugyanis 5–5 ilyen kategóriába sorolható hozzászólást találtunk ezen az oldalon. A Bűnbakkereső/Okoló kategória márciusban mind az Origo, mind a Kuruc.info esetében 11%-ot tett ki, a 444 esetében azonban jóval alacsonyabb, 0,5% volt ebbe a kategóriába sorolható hozzászólás.

Az Értelmező kategória mind a három esetben valamilyen módon kiemelkedik az összes közül. A legkisebb arányt a 444-en ért el (7%), de az Egyéb kategóriát követően a második legnagyobb gyakoriságról beszélhetünk ebben az esetben is. Az Origón (22%) szintén a második legnagyobb csoportot alkotják az ide sorolható hozzászólások. A Kuruc.info

adataiban 25%-os eredménnyel, mindössze 6%-kal elmaradva az Elutasító kategóriától ugyancsak a második helyezett az Elutasító kategória. Mindhárom portál esetében feltételezhető tehát, hogy a kommentelők próbálták magyarázni, értelmezni az újonnan kialakult helyzetet.

A Humorizáló kategória márciusban egyértelműen kiemelkedik az Origo esetében. 45%-kal a legnagyobb kategória az adott hónapban. A Kuruc.infón ez 4%, a 444 vizsgált cikkéhez írt hozzászólások között pedig 3%-ot tesz ki. Meg kell jegyezni, hogy az Origón vizsgált alacsony kommentszám mellett 8 eset elegendő volt a kiugró eredmény produkálásához, tehát nem jelenthetjük ki, hogy az Origo cikkét kommentelők sokkal ironikusabbak, mint a másik két vizsgált portál látogatói, ahol ezek a számok 6 és 3 voltak.

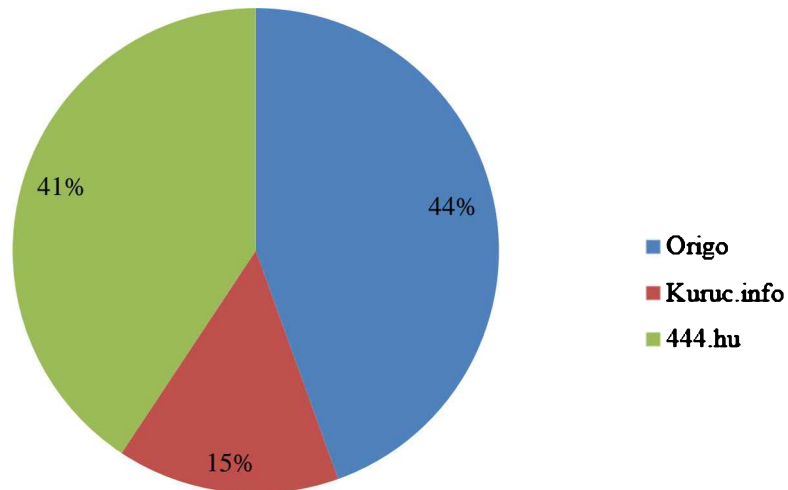
Végül az Egyéb kategória megmutatja, hogy az egyes oldalak olvasói mennyire tértek el a tárgytól, milyen mértékben kezdtek bele más témájú vagy jellegű beszélgetésekbe, ezzel gazdagítva az „off-topic” kategóriát. Az Origo adatainak vizsgálata során kiderült, az itt hozzászólók nem tértek el a tárgytól, az Egyéb kategória nem jelent meg a kommentek között. A hozzászólások negyedét teszik ki az ebbe a csoportba sorolható kommentek a Kuruc.infón, ahol 20 ilyen jellegű megnyilvánulás jelent meg. A korábban említetteknek megfelelően azonban kiugróan magas ez az arány a 444 hozzászólásai között. Az itteni rekordok 177 alkalommal, 82%-ban tértek el a témától és gyarapították az utolsó kategóriát. Ez arra enged következtetni, hogy a 444 olvasói többször kerültek interakcióba, ennek megfelelően ők kanyarodtak el a legtöbbször a kutatás tárgyától.

Megjegyzendő, hogy a márciusi adatokat kellő körültekintéssel kell kezelni, hiszen a hírportálok kommentszámai nagyon eltérők. A besorolt rekordok 18 és 216 között mozognak, így egy-egy új hozzászólás könnyen módosíthatja az arányokat. A szeptemberi cikknél már több komment született, így az ott kapott eredmények pontosabban mutatják meg a vizsgált cikkek hozzászólásaiban található különbségeket.

4.8. A HÁROM PORTÁL SZEPTEMBERI CIKKEIHEZ ÍRT HOZZÁSZÓLÁSOK

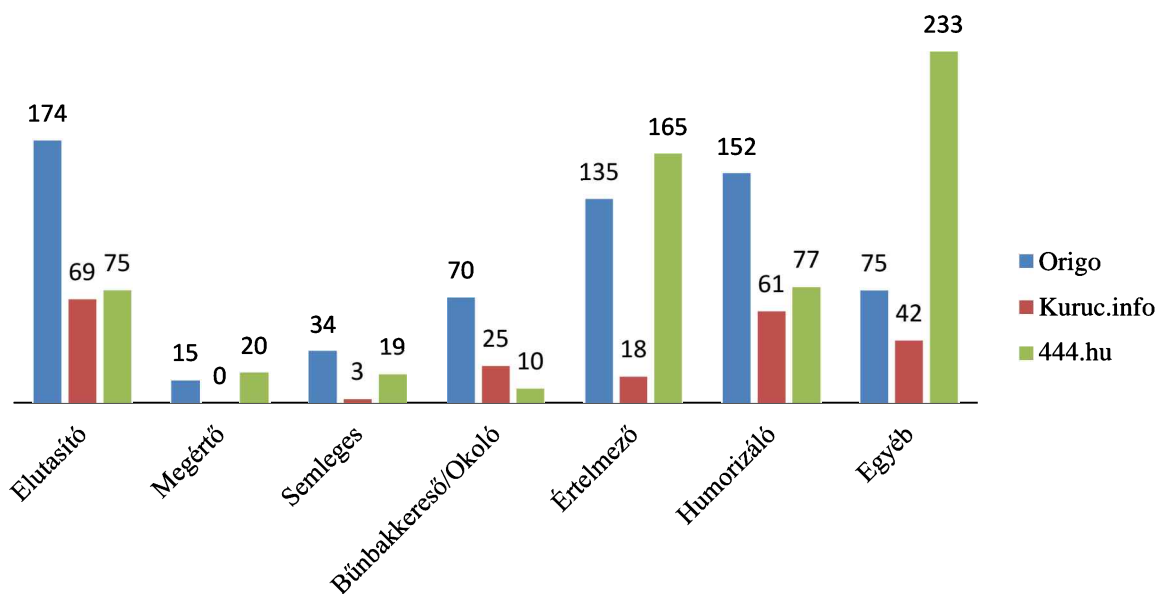
A 2015. szeptemberében publikált cikkek alatti hozzászólások összehasonlítását számuk, megoszlásuk és a kategóriák alapján végezzük. A 2015. március havi összehasonlítások során már előrevetítettük, hogy a két hónap eseteinek a számát illetően jelentős különbség figyelhető meg. Míg 2015 márciusában a három portál összes kategorizált esete 314 volt, addig 2015 szeptemberére közel négyszeres – 368,78%-os növekedést produkálva – 1472.

A szeptemberi rekordok számát illetően további éles különbséget tapasztalhatunk a portálok hozzászólásainak a százalékos megoszlásában is, amit az 20. ábra szemléltet. Míg a Kuruc.info cikke alatt 218 elemzett eset található, addig a 444.hu 599, az Origo cikke alatt már 655 eset bizonyította a téma egyre szélesebb körben való elterjedését.

20. ábra: A szeptemberi rekordok portálok közötti százalékos megoszlása

A 2015. márciusi adatokra visszatekintve egyértelműen nőtt a vizsgált portálok olvasóközönségének az érdeklődése 2015 márciusa és szeptembere között. A portálok népszerűségi sorrendjében ugyanakkor éles váltást is észleltünk. A 2015 márciusában a legtöbb esetét a 444-en cikke alatt találtuk, amely portál szeptemberre második helyen végzett a rekordok mennyiségét tekintve. A legkevesebb, 18 esetet produkáló Origo cikke pedig 2015 szeptemberében a legtöbb rekordot eredményezte (655).

21. ábra: A szeptemberi rekordok száma kategóriák és portálok szerint

A szeptember havi adatok jellegzetessége, hogy az Elutasító kategória továbbra is markáns eredményeket mutat a vizsgált portálokon. Az Origo 655 esetéből 174, tehát a felvett adatok közel 1/4 része az Elutasító kategóriába tartozik. A Kuruc.info 218 esetéből 69, a felvett adatok mintegy egyharmad része tartozik ebbe a csoportba. A 444 599 rekordjából mindössze 75 tartozik az Elutasító kategóriába, ugyanakkor nem növekedett jelentős mértékben a Megértő vagy a Semleges kategóriákba sorolt kommentek száma sem.

A Megértő és a Semleges kategóriák a 2015. márciusi adatokhoz képest kisebb változást produkáltak. A 444 oldalán fej-fej melletti eredményekről számolhatunk be, a Megértő kategóriában 20, a Semleges kategóriában pedig 19 komment került besorolásra. A Kuruc.info nem hozott változást a márciusi adatokhoz képest, és noha növekedett a hozzászólások száma szeptemberre, a Megértő kategóriában továbbra is 0, a Semleges kategóriában pedig 3 értékekkel találkozunk. Az Origo kiválasztott cikkénél azonban a Semleges kategóriába tartozó hozzászólások kétszer többen vannak, mint a Megértő kategóriába tartozók (15 és 34).

A Bűnbakkereső/Okoló kategória a három portál közül az Origo oldalán mutatta a legdominánsabb eredményt, 70 ide sorolt hozzászólással. A Kuruc portál olvasói közül 25, a 444 oldaláról pedig 10 hozzászólás került ebbe a kategóriába.

Az Értelmező kategória kimagaslik a többi kategória közül. Jellemzően az Origo és a 444 olvasói igyekeztek magyarázatot vagy értelmezést találni az eseményekre. A 444 érte el a

legmagasabb értéket, összesen 165 esetet, ugyanakkor az Origo sem sokkal maradt el ettől (135).

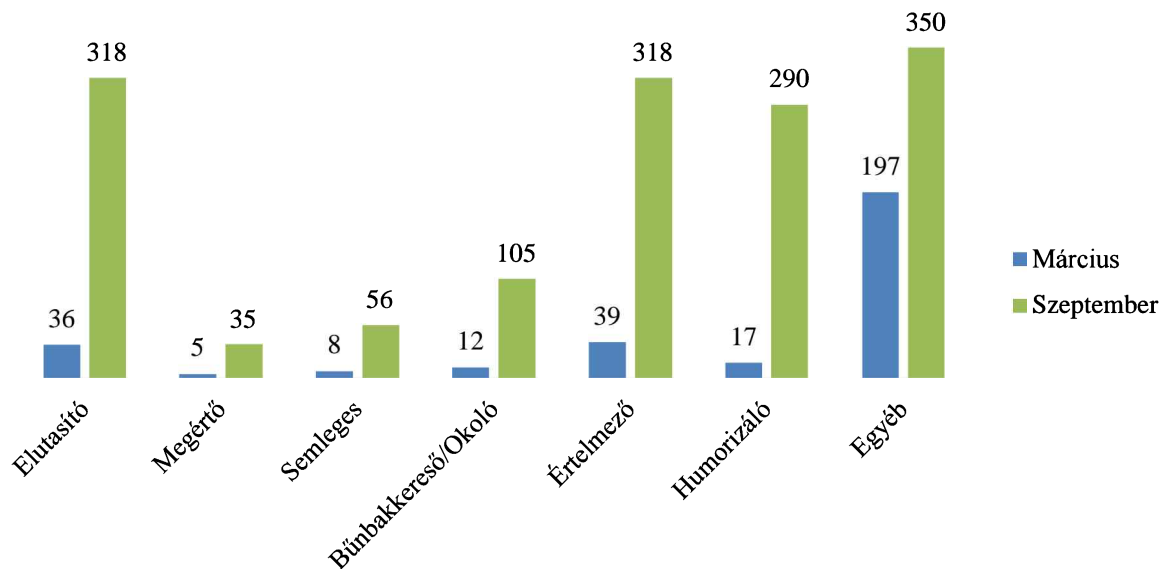
A Humorizáló kategória mindhárom portál esetében magas értéket mutat. Az Origo olvasói ironikusabbnak bizonyulnak, mint a másik két vizsgált internetes oldal hozzászólói. A 444 és a Kuruc.info oldalakon mértek nem sokban térnek el egymástól, ugyanakkor az Origo oldalán kiválasztott cikk alatt kétszer több humoros hozzászólás van, mint a másik két oldalon.

Az Egyéb kategória szintén magas adatokat produkált. Az Origo oldalán 75, a Kuruc.info oldalán 42, a 444 esetében pedig 233 ebbe a kategóriába sorolt kommentet találtunk. Ahogy az értékek is mutatják, a 444 internetes oldalon mért Egyéb kategóriába besorolt hozzászólások kimagaslanak a másik két portálhoz képest. A 233 eset közel egyharmad részét képezi a 444 cikke alatt besorolt összes rekordnak.

4.9. AZ ÖSSZES PORTÁL KATEGÓRIÁINAK ÖSSZEHASONLÍTÁSA

Az összes portál rekordjainak áttekintéséhez felhasználtuk a teljes adatsort, amelybe bekerült mindhárom portál kiválasztott cikkei alatt megjelenő minden márciusi és szeptemberi eset. Az átfogó elemzés célja a változások, a különbségek kihangsúlyozása, illetve a lehetséges trendek meghatározása.

A márciusi és a szeptemberi adatsorok közötti változások egyike a hozzászólások számában mutatkozik meg. A kommentek száma meghatározó mértékben változott a két vizsgált hónap közti időszakban, emiatt a kategorizált esetek száma is növekedett. A márciusi összes eset száma (314) szeptemberre 4,6-szorosára nőtt (1472). Ez példázza leginkább, hogy a hazai és nemzetközi folyamatok, valamint a média hatására milyen mértékben került az érdeklődés középpontjába a menekültek helyzete. Természetesen a hozzászólások jellegében is mérhető eltolódás figyelhető meg a fent említett okokból. A legnagyobb változást az Egyéb kategóriában figyelhetjük meg, itt 39 százalékpontos csökkenésről beszélhetünk a részesedést tekintve. Kiemelkedő változás mutatkozott meg az Elutasító és az Értelmező kategóriákban 10–10 százalékpontos növekedéssel, illetve a második legnagyobb változást a Humorizáló kategória hozta 15 százalékpontos emelkedéssel.

22. ábra: A márciusi és a szeptemberi esetek száma a három portál összesített adatai alapján

Ha egyesével szeretnénk elemezni a kategóriákat, érdemes az Egyéb kategóriával kezdenünk, ugyanis mindkét vizsgált hónapban az ebbe a kategóriába eső hozzászólások száma volt a legmagasabb. Ez egyrészt adódhat a kategória „gyűjtő” jellegéből is, vagyis hogy minden, nem a témához kötődő hozzászólást ide soroltunk. Valamint abból is, hogy az aktív kommentelők gyakran keveredtek társalgásba vagy vitába egymással. Csak a márciusi adatsort vizsgálva láthatjuk, hogy az ide tartozó rekordok jelentős, 63%-os részesedést tesznek ki. Ez szeptemberben már csak 24%-ot mutat. Az arány csökkenése magyarázható a hozzászólók véleményének kiforrásával, egyre konkrétabb jellegével. A márciusi, kiugróan magas arány azonban ezekkel a kvantitatív adatokkal nem magyarázható.

A kategóriák további egyenkénti elemzését a kutatás során felállított sorrendben végezzük el. Az Elutasító kategória 10 százalékpontos növekedésével részben igazolta egyik hipotézisünket, hogy a kommentelők az idő előrehaladtával elutasítóbbakká váltak menekültválsággal kapcsolatban.

A következő két kategóriát együtt kezeljük, mert a legkisebb változások itt tapasztalható. A Megértő és a Semleges kategória mindkét hónapban nagyon alacsony részesedést produkált. A Megértő kategória márciusi 2%-os aránya önmagában is elenyésző, de ez a szám szeptemberben is pontosan ugyanennyi volt. Ugyanakkor a Semleges kategória 1 százalékpontos növekedésével szintén stagnálónak mondható, legnagyobb jóindulattal is csak azt jelenthetjük ki, hogy minimális volt azon hozzászólások száma, amelyek nem az Elutasító

kategóriába kerültek át szeptemberre. A kutatás alapján megállapítható tehát, hogy a vizsgált hírportálok hozzászólói között az empátikus kommentek arányai nem változtak.

A Bűnbakkereső/Okoló kategóriában nagy változás figyelhető meg (12; 105), de ez arányában mégis csupán 3 százalékpontos változást jelent a két hónap között. Az egyik legjelentősebb változást felmutató kategória az Értelmező. A harmadik legnagyobb növekedés itt figyelhető meg: 279-cel több esetet soroltunk ebbe a csoportba, ami 10 százalékpontos növekedésnek felel meg. Márciusban és szeptemberben is a második legnagyobb kategória volt az Értelmező, bár szeptemberben ez már csak „holtversenyben” tartja a második helyet. Gyakori volt tehát az előfordulása ennek a komment-típusnak, hiszen már márciusban is sokan próbálták magyarázni, értelmezni, hogy miért is lehetünk tanúi a migrációs folyamatnak és a menekültáradatnak, s ez szeptemberre sem változott. Sok esetben „kettős besorolás” mellett fordult elő, tehát valamely más kategóriába is sorolható volt az ilyen hozzászólás.

A Humorizáló kategória a legambivalensebb csoport az összes közül. Márciusban nagyon alacsony aránnyal volt jelen (5%), ezzel szemben szeptemberben nagyot nőtt (20%). Okai közé sorolhatjuk, hogy sok esetben a hozzászólók humorral, iróniával próbálták „elütni” a helyzet komolyságát. Más esetekben viszont humor gyanánt kigúnyolták a menekülteket. Összességében kijelenthető, hogy a humor és az ironia a kommentelők kedvelt eszközei voltak a vizsgált témában.

A kutatás alapján elmondhatjuk, hogy 5 hónap leforgása alatt egy alig néhány embert foglalkoztató témából „top-téma lett”, ami 3 cikk alatt közel 1 000 hozzászólást és 1 500 esetet generált. A változások alapvetően jól érzékelhetők, a véleményüket kezdetben „nem-megfogalmazók”, off-topic kategóriát gazdagítók lassan „átvándoroltak” más, konkrétabb kategóriákba, jellemzően a menekültekkel szemben elutasítóbb csoportokba.

5. KONKLÚZIÓ

Kutatásunk során a 444.hu, Origo.hu és a Kuruc.info oldalak egy-egy 2015. márciusi, illetve szeptemberi cikkei alatt lévő hozzászólásokat vettük górcső alá. Vizsgálatunk tárgyának kigyűjtéséhez a Kimono és a PurseHub programokat használtuk. Ezt követően, a hozzászólások egyénileg felállított kategóriákba kerültek. A cikkek tartalmi elemzése és a kommentek kategorizálása után, végeztünk vizsgálatot.

Munkánk egyik fő célkitűzése volt, hogy választ kapjunk arra, vajon 2015 márciusa és szeptembere közti időszakban hogyan változott a magyar internetezők attitűdje a migrációs válsággal kapcsolatban. Arra kerestük a választ, hogy milyen mennyiségi és minőségi változás állt be a szeptemberi cikkek hozzászólásaiban a márciusiakhoz képest. A menedékkérelmek számában megfigyelhető növekedés, valamint a média érzékenysége és a fokozódó figyelme a migrációs válsággal kapcsolatban hozzájárulhatott a kommentelők mennyiségi és minőségi megoszlásának változásához. Természetesen nem vonhatunk le általános következtetéseket az egész társadalomra vonatkozólag, de a fent megismert számok alapján megállapítható, hogy a migrációs válsággal kapcsolatos szeptemberi cikkek sokkal nagyobb visszhangot keltettek, mint a márciusiak. A vizsgált cikkek alatt vizsgált esetek számában márciusról szeptemberre több mint négy és fél szerez növekedés állapítható meg, mely a fenti fejezetekben is nyomon követhető. A növekedés egyik oka a téma aktualizálódásában keresendő.

A változás azonban, nem csak az esetek számában, de minőségében is tetten érhető. Az írásbeli megnyilvánulások milyenségének vizsgálata munkánk második részét képezte. Kutatásunkat megelőzően azt feltételeztük, hogy az idő függvényében egyre több, a migránsok elleni, negatív, gyakran sértő hozzászólásokkal fogunk találkozni. Úgy gondoltuk, hogy a kategorizálás után a kirekesztő rekordok jelentős túlsúlya lesz megfigyelhető. Az adatok begyűjtése után létrehoztuk a már a módszertani fejezetben ismerttetett kategóriákat, majd a kommentek besorolását követően végeztünk összehasonlító elemzéseket. Adatainkból megállapítható, hogy a vizsgált oldalak hozzászólásai körében – az egyéb kategóriát nem számítva – a legelterjedtebb az Értelmező kategória volt. Másodiként, csupán 3 rekorddal lemaradva az Elutasító kategória jelenik meg, majd ezt követi a Humorizáló kategória. A legalacsonyabb esetszám a Megértő kategóriához tartozik.

Az Elutasító kategóriában tapasztalt 10 százalékpontos növekedés arra enged következtetni, hogy jelentősen gyarapodott az elutasító hangnemben véleményt-formálóak száma. Ez az

emelkedés, csaknem 10-szeres változást jelöl, azonban majdnem ugyanekkora növekedés tapasztalható azon hozzászólások esetében is, amelyek összefüggéseket keresnek, tárnak fel, valamint párhuzamba állítanak bizonyos dolgokat a tisztánlátás kedvéért, esetleg megoldást kínálnak. Az Értelmező kategória mellett a Humorizáló kategóriába sorolt hozzászólások mennyisége is kimagaslóan megnövekedett. Így tehát az előzetes feltételezéseinkkel ellentétben valójában nem beszélhetünk az Elutasító kategória túlsúlyáról, pusztán dinamikus növekedését állapíthatjuk meg. Az Elutasító hozzászólások növekedése és a Megértő kategóriába sorolt hozzászólások alacsony száma azt jelzi, hogy a különböző behatások révén könnyen emelkedhet az elutasító hangnem. Ezt az állításunkat minden kritikus témával kapcsolatban feltételezzük, bizonyításához azonban további kutatásokra lenne szükség.

Kutatásunk azonban nem csak az Elutasító kommentek változását vizsgálta. Hét külön kategória létrehozásával a hozzászólások diverzitását kívántuk bemutatni. Elemzésünk során azonban megfigyelhető az Egyéb kategóriában szereplő kommentek kimagasló száma. Annak érdekében, hogy minél több komment besorolásra kerülhessen egy esetleges jövőbeli kutatás célja lehetne még több kategória létrehozása, a bejegyzések differenciálhatóságának szélesítésével. Továbbá úgy véljük, hogy az internetes hírportálok migrációs válsággal kapcsolatos cikkei alatti kommentek további vizsgálata, hasonló kategóriákba való sorolása, a jövőben bővebb képet adhat a kommentelői magatartások változásáról. A vizsgálatok további szélesítése – több hírportál, még több cikk bevonása – aktívan járulna hozzá a magyar internetező és véleményformáló közvélemény érzékenységének vizsgálatához.